

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Disputatio II. De Peccato Habituali, & Originali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](#)

230. Colligit 2. idem Illung loco cit. n. 67. unum esse moraliter peccatum, si sacerdos eadem die totum Breviarium recitare omittat; quia omnes partes Officii Canonici in unam orationem, ab Ecclesia praceptam, coalescent. Idem etiam docet Lugo de pen. disp. 16. n. 547. qui citat Suarezium, Navarrum, Vegam, Reginaldum, Ledesmam, Sa, Dianam, à quo ait citari plurimos; unde sufficit, si talis sacerdos in confessione dicat, se peccasse graviter, non recitando Officium Divinum, quin explicet, quot horas omisserit. Et Suarez quidem tom. 2. de Relig. l. 4. c. 25. n. 18. hæc docet: attamen rectè advertit, peccatum quidem externum esse tantum unum, interna autem voluntatis posse esse plura & varia, ratio ne interruptionis, retractationis &c. actuum voluntatis. Aliud est, si sacerdos diversis diebus omittat diversas partes Breviarii; tunc enim omissiones non coalescent; sed sunt peccata numero diversa contra diversas obligationes, diversis diebus affixa: sicuti etiam aliud est, teste Illung, si qui eodem die saepius interruptim comedat cames; quia lex negativa respicit singulas diei partes divisibiliter, sicut lex e. g. non faciendi alteri injuriam; unde per interruptas comediones, divisibiliter, seu pluries, ea lex violatur: Id tamen ex conclusione n. 210. positâ sequitur, tantum esse unum peccatum, si quis internam tantum volitionem eliciat, qua statuat e. g. viginti diebus omittere Breviarium: attamen postea mutata voluntate id opere ipso recitet. Videatur hac de re ipse Lugo, aut Illung locis citis.

DISPUTATIO II.

De Peccato Habituali, & Originali.

231. Hucusque sat multis egimus de Peccato Actuali, ejusque essentia, causis, ac differentiis, tum specifica, tum numerica: restat, ut paucioribus agamus de Peccato Habituali, & Originali. Quanquam autem etiam peccatum originale sit habituale, ut ex dicendis patet, & sic rectè utrumque sub una disputatione comprehendatur, tamen habituale latius patet, & per hoc intelligitur id, quod post quocunque peccatum, actualiter commissum, remanet. Unde de isto prima questione agemus, & in quo consistat, examinabimus: quod serviet etiam ad intelligendum peccatum originale, de quo, ejusque ponis, itemque de immunitate immaculissima Virginis ab hac labe, secunda questione agemus, atque sic toti tractatui de peccatis finem imponemus.

QUÆSTIO I.

De Peccato Habituali.

ARTICULUS I.

Quid sit Peccatum Habituale.

232. M Astrius disp. 6. q. 9. a. 5. n. 291. & Oviedo in 1. 2. tr. 6. con-
R.P. Ant. Mayr, Theol. Tom. I.

trov. 8. punt. 4. n. 28. dicitur, ex communione do-
ctorum, quod peccatum habituale sit peccatum a-
ctuale præteritum moraliter permanens. Et sane,
transacta peccaminosa actione, ac physicè jam
præterita, manet homo, qui peccavit, adhuc
peccato infectus, ut eleganter probat D. Augu-
stinus 1. 1. de nuptiis & concupiscentia c. 26. ex
Ecclesiastici. 21. v. 1. ita habet S. Doctor: Si à pec-
cando defistere, hoc esset non habere peccatum, suf-
ficeret, ut hoc nos moneret Scriptura: fili, peccâ-
sti, non adjicias iterum: non autem sufficit, sed ad-
didit: & de primitis deprecare, ut tibi remittantur
manent ergo, nisi remittantur. Sed quomodo ma-
nent, si præterita sunt? nisi quia præterierunt alia,
manent reatu: ergo manet aliquis aliquo modo
infectus peccato: non actualiter; quia actus jam
transiit: ergo moraliter, seu habitualiter: nec de
peccato actuali transacto, & moraliter perma-
nente, potest esse, nec etiam est, inter Catholi-
cos dubium.

233. Certum autem est 1. peccatum ha-
bituale non esse tantum peccatum præteritum:
nam peccatum jam præterisse erit semper ve-
rum, & nunquam potest hæc veritas falsifica-
ri, vel mutari: adeoque si idem esset peccatum
habituale, ac peccatum esse præteritum, nun-
quam posset deleri, sed semper daretur pecca-
tum habituale, quod utique falsum est. Cer-
tum est 2. peccatum hoc non consistere in pec-
cato præterito, & negatione qualiscunque re-
tractationis; quia potest dari peccatum hoc eti-
am, quando datur retractatio ejus naturalis, vel
etiam supernaturalis extra sacramentum sine per-
fecta contritione: dein probabilis etiam est,
posse peccatum illud deleri de absoluta poten-
tia DEI, absque retractatione, seu stante nega-
tione illius, ut plurimi auctores tradunt tr. de
penit. Quæritur jam, in quo formaliter hoc pec-
catum consistat: qua de re diffensus notabilis
est inter auctores, ut videre est apud Oviedo in
1. 2. tr. 6. controv. 8. punt. 2.

234. Dico. Peccatum habituale in gene-
re (prout abstrahit, ab hac, & ab alia providen-
tia, statu elevationis, & puræ naturæ &c.) con-
sistit in complexo ex peccato actuali præterito,
& negatione tam condignæ satisfactionis, quam
gratuita remissionis. ita quoad verba, vel fal-
tem quoad rem, Suarez, Vasquez, Arriga, Lu-
go, Gormaz de grat. sanctif. n. 32. & plurimi alii.
Explicatur conclusio. Peccatum habituale in-
primis involvit peccatum actuale præcedens &
si enim nunquam fuisset actuale, non posset esse
habituale. Insuper deberet actuale esse præteri-
tum; alias existeret adhuc actualiter, & non ha-
bitualiter, seu nondum esset peccatum habi-
tualiter.

Hoc autem peccatum habituale, seu, quod
idem est, actuale moraliter perseverans, ma-
culat hominem: quod quomodo fiat, rectè expli-
cat Suarez. in 1. 2. tr. 5. de peccat. disp. 8. sec. unicæ
n. 13. hac similitudine. Si qui in republica exer-
cuit vilissimum munus, e. g. carnificis, licet po-
stea id non amplius exerceat, manet tamen mo-
raliter maculatus, donec respublica, vel prin-
ceps, maculam illam moraliter tollat, in quan-
tum quoad plures effectus tollere potest: ita,
qui semel exercuit vilissimum opus peccati, co-
H ram

ram DEO semper manet maculatus, donec macula illa moraliter tollatur.

235. Hæc autem ipsa macula (quæ etiam dici potest reatus culpæ, seu obligatio sustinendi indignationem DEI) moraliter perseverat in negatione tam satisfactionis, quæ remissionis: nam tamdiu censetur moraliter perseverare, quamdiu non satisfactione æquali deletur, vel gratuitò condonatur. Sicut scilicet in humanis moraliter perseverant injuria, vel offensa, alteri illata, donec vel læso satisfiat, vel hic gratuitò offensam remittat, sive jure offensi cedat; non est enim aliud modus delendi offensam. Si autem unum ex his duobus fiat, cessat injuria; unde perseverantia peccati, seu offensæ Divinæ, involvit negationem utriusque. Conclusio sic explicata

Prob. In omni, & solo illo, formaliter consistit peccatum habituale, quo formaliter positio, formaliter ponitur peccatum habituale: sed positio eo complexo, ponitur, & non positio illo, seu omisso etiam tantum aliqua parte illius, non ponitur peccatum habituale: ergo, maj. est certa ex regula partis, communiter à Philosophis recepta. mi. probata. jam est in explicatione partium constitutivarum. Si quis hic vellet contendere, reatum culpæ non esse ipsum peccatum, sed proprietatem inde resultantem, non esset cum eo multum litigandum; nam saltem erit proprietas metaphysica, realiter identificata cum macula: nec sumus hic solicii de omnibus minutis logis.

236. Ex his collige. 1. non rectè dici, peccatum habituale consistere in habitu vitiioso, præváque ad malum inclinatione, ab actuali peccato relata, ut fertur voluisse Gregorius Arimnenensis; nam sæpe non datur prava inclinatio, e. g. in illo, in quo datur peccatum habituale, quando prima vice peccavit, & statim horrescit peccatum, ne cum tamen perfecta contritione, aut confessione id delet. Econtra potest manere aliquando prava inclinatio, quia maneat peccatum habituale, e. g. in consuetudinario, postquam ritè confessus est. Unde non dicitur peccatum habituale ideo, quasi esset malus habitus, sed ideo; quia sicut habitus perseverat, cum hoc tamen discrimine, quod habitus physicæ, peccatum verò tantum moraliter maneat. Si quis autem vellet ipsum habitum vitiosum dicere peccatum habituale, loqueretur contra communem consuetudinem modernorum doctorum. Verum est, S. Augustinum sæpe vocare peccatum id, quod est effectus peccati: at modò non solent Doctores ita loqui, saltem sine addito: nec est bonum argumentum à pari in questionibus de nomine; unde, quamvis habitus charitatis dicatur charitas habitualis, non propterea habitus odii dicitur odium habituale; per hoc enim intelligitur actus odii habitualiter perseverans.

237. Collige 2. non rectè dici, peccatum habituale consistere in physica quadam, & morbi qualitate, animam peccatricem foedante; nam hæc sententia hodie unanimiter à Theologis rejicitur, nec est illa hujus qualitatis necessitas; cum sine ea possit facile explicari peccatum habituale. Alcedit, quod dici nequeat, quænam sit causa productiva illius qualitatis; non enim esset DEUS solus; alias ipse esset auctor peccati

habitualis, quod DEUM dedecet: non actus malus; quia hic nihil producit, quæ speciem sui, quæ manere potest delecto peccato habituali, adeoque ab isto distincta est: dein potest peccatum actualē esse pura omissione libera, quæ nullam qualitatem physicæ potest producere. Ade, quod, si actus malus produceret qualitatem vitiōsam, actus bonus deberet producere qualitatem pulchram, quod gratis afferitur: neque est causa illius qualitatis voluntas; quia hæc immedietè tantum producit actus vitales: & si in casu peccati produceret qualitatem morbidam, ac deformem, deberet in casu boni operis producere sanam, & decoram, quod gratis dicitur.

238. Collige 3. non posse peccatum habituale statui in privatione gratiæ sanctificantis, ita Lugo de pœnit. disp. 7. sec. 2. Arriaga in 1. 2. disp. 49. de peccat. sec. 3. subsec. 2. n. 11. Oviedo in 1. 2. tr. 6. contrav. 8. punc. 4. n. 26. Rhodes disp. 3. de peccat. q. 2. §. 1. (quibus videtur consentire Gormaz de gratia sanctificantis disp. 2. n. 32.) qui negant, hanc privationem, etiam in hac providentia, esse partem peccati habitualis. Ratio est. Primo, quia ea privatio non est pars peccati venialis habitualis, quod, licet non sit strictè dictum peccatum, est tamen macula habitualis. Secundò, quia hæc privatio, ut habet Arriaga modò cit. disp. 3. subsec. 1. n. 9. est potius poena, vel effectus peccati, quæ pars: Nec dicas, eam privationem esse penam peccati actualis, non verò habitualis; nam, ut bene respondet hic auctor, peccatum habitualis non est pena peccati actualis, sed est ipsum peccatum actualē moraliter perseverans, adeoque illa privatio etiam est effectus, & pena peccati habitualis. Eandem rationem allegant Oviedo, & Rhodes.

Tertiò. Ut ajunt Arriaga, & alii, essentia peccati habitualis manet semper eadem; quia est immutabilis: atqui in statu puræ naturæ non involvit in statu elevationis, quanquam in hoc statu habeat annexam hanc ipsam privationem tanquam effectum, quem non haberet in alia providentia. Hinc infert Arriaga, peccatum quidem posse dici privationem gratiæ in actu primo, hoc est, hanc exigere, seu inferre in hoc statu, non verò in actu secundo. Quartò. Peccata habitualia sunt specie, & numero diversa: privatio semper est eadem: immo privatio datur statim post primum peccatum grave: in quo stabunt igitur peccata habitualia subsequentia? Si dicatur, connotari etiam ipsa peccata; contra est; quia, ut suppono ex regula partis, ista connotata, vel debent etiam esse partes peccati habitualis, vel non sufficient ad novam denominationem faciendam; quia non potest dari nova denominatio sine nova parte. Hæc tamen ratio tantum probat, peccatum habitualiter non stare in sola privatione gratiæ.

239. Collige 4. Peccatum habituale non consistere in reatu pœnæ, vel obligatione passiva sustinendi pœnam, quæ obligatio tamdiu moraliter manet, donec vel condigna satisfactione, vel gratuita condonatione tollatur, ut videtur docere Scotistæ cum Subtili Doctore: & quidam ex ipsis volunt, intelligendam esse obligationem, quæ oritur ex voluntate DEI, peccatum sublequentem, & ordinante, vel determinante peccatorem ad pœnam. Sed hoc non videtur

verum. 1. Quia peccata, à damnatis, & dæmonibus commissa, sunt verè peccata habitualia, in æternum durantia: & tamen, ut est sententia probabilissima, non amplius in eo statu ordinantur ad poenam, ipsis respondentem, ut num. 101. retulimus. 2. Ut homo, sic etiam DEUS potest retinere jus ad indignationem, vel inimicitiam, quin velit punire. 3. Non ideo peccatum est malum, vel turpe; quia DEUS illud puniat, vel poenam ei statuit: sed potius vicilium, quia peccatum est malum, ideo DEUS illud puniat, vel ei poenam statuit: ergo habituale peccatum præsupponitur ad hunc reatum.

240. Alii cum Maistro disp. 6. q. 9. art. 5. & seq. intelligent obligationem, qua oritur ex voluntate DEI, peccatum antecedente: seu intelligunt legem, peccatum sub poena prohibitem, cuius fit reus peccator, & tamdiu manet, quamdiu non tollitur uno ex modis n. præced. expositis. Huic sententiæ, uti & præcedenti, quidam objiciunt propositiones damnatas in Bajo, scilicet 56. In peccato duo sunt, actus, Et reatus: transiente autem actu, nihil manet, nisi reatus, sive obligatio ad poenam. & 57. Unde in sacramento baptismi, aut sacerdotis absolutione, proprie reatus peccati duntaxat tollitur, Et ministerium sacerdotum solùm liberat à reatu. Sed Ovidio in 1. 2. tr. 6. contr. 8. punct. 4. num. 36. docet, hanc damnationem hos autores non ferire; quia ipsi non dicunt, manere puram dignitatem ad poenam, eo modo, quo remanet dignitas ad poenam temporalem, delecta culpæ: sed dicunt, in hac ipsa dignitate ad poenam permanere moraliter actionem præteritam malam, ejus maculam, atque malitiam. Hoc supposito autem dici debet, quod non peccatum habituale, sed tantum permanentia ejus moralis, stet in isto reatu: quod robatur ex eo; quia reatus culpe videtur esse aliquid formaliter consequens ad peccatum, & ex hoc, pro posteriori saltē significationis, primū oriū, adeoque multò magis esse aliquid consequens reatus poenæ: qui, quamvis juxta quosdam sit identificatus cum reatu culpe, tamen est saltē formaliter posterior. Sed quidquid de hoc sit, huic opinioni obstant rationes n. præced. adductæ.

ARTICULUS II.

An Reatus culpe, Et Reatus poenæ distinguuntur.

241. EX occasione hujus sententiæ quæ res, quid sit reatus culpe, quid sit reatus poenæ? Resp. Reatus culpe est debitum, ex peccato contractum, ad sustinendam indignationem, vel inimicitiam DEI, si peccatum sit mortale: vel ad sustinendam displicientiam, si sit veniale: & in utroque casu ad sustinendam reprehensionem à DEO: insuper etiam est debitum satisfactionem præstandi; unde, cùm homo condignam satisfactionem ex se pro culpa mortali præfare nequeat, contrahit per illam debitum insolubile. Ratio horum est communis sensus, juxta quem culpabilis ille est, qui propter peccatum, vel culpam, meritus est indignationem, vel reprehensionem &c. Reatus

autem poenæ est debitum satispatiendi, hoc est, sustinendi supplicium, vindictam, vel poenam, nisi remittatur.

242. Controversum jam apud Theologos est, an reatus hi duo distinguuntur realiter, an tantum formaliter. Scotista, Nominales, & alii quidam contendunt, reatus culpe, ac poenæ, esse realiter identificatos, atque ideo nunquam aboleri unum ex integrō, quin etiam alter aboleatur. Maistro disp. 6. de peccatis n. 361. ex menti Scoti, ut ait, docet, quod, quando mortale, aut veniale, sive intra, sive extra sacramentum, remittitur, quoad reatum culpe, remittatur etiam totus reatus præcedens poenæ: loco prioris autem imponatur, vel à DEO, vel à confessario, obligatio præstandi aliquam satisfactionem, vel satispassiōnem minorem, quam prius fuerit.

Hæc tamen obligatio, ut ajunt, non est simul reatus culpe; cùm multum differat à priore reatu, immo & priore poena, ad quam peccator ante absolutionem tenebatur; nam non tantum hæc remanens est duntaxat temporalis; cùm prior furet æterna: sed etiam non constituit inimicum DEI, & stat cum gratia sanctificante: nec est amplius propriæ reatus; cùm non immediatè oriatur ex culpa, sed ex hac tantum remotè, immediatè autem oriatur ex voluntate DEI, vel confessarii, quatenus scilicet DEUS, seu justitia Divina, exigit, ut culpa reordinetur per poenam, & peccator cum tali onere recipiat ad gratiam, ut a relapsu absterratur. Thysius Gonzalez tom. 3. select. disp. 8. Et 9. cum multis etiam defendit, reatus culpe, & poenæ, non realiter, sed formaliter tantum distinguiri: at in hoc recedit à Maistro, quod velit, nunquam totum reatum culpe dimitti, nisi etiam totus reatus poenæ remittatur; unde, quamdiu manet aliquis reatus poenæ, juxta hunc auctorem etiam manet aliquis reatus culpe.

243. Communior tamen Theologorum vult, hos duos reatus saltē inadæquate distinguiri: immo Suarez tom. 4. in 3. p. disp. 10. sec. 2. a. num. 8. putat, DEUM posse de potentia absoluta, remissâ culpe, punire hominem æternā poenā, non quidem eā, quam modò patiuntur damnati in inferno, quæ conjuncta est cum obstinatione voluntatis, morali necessitate ad DEUM odio habendum &c, attamen aliā, e. g. ut eum nunquam admittat ad gloriam. Lugo autem de poenit. disp. 8. sec. 2. n. 70. omnino putat, remissâ culpe, posse manere reatum poenæ æternæ, vel totius, vel ferme totius illius, quam modò patiuntur damnati; quod tamen aliis durum videtur, eo quod DEUS talera hominem tractaret ut inimicum, quem tamen in amicitiā receperisset.

Quodsi loquamur de hac providentia, certum est ex Tridentino sess. 6. c. 14. poenam æternam unā cum culpa mortali semper remitti: & certè nunquam defacto culpa mortalis remittitur sine infusione gratiæ sanctificantis, quæ est ius ad gloriam, & hereditatem filiorum DEI, cum quo jure non stat poena æterna. 2. Ex eodem loco Tridentini habetur, non semper unā cum mortali omnem poenam temporalem remitti iis, qui post baptismum graviter peccarunt. 3. Etiam inter Catholicos convenit, non semper to-

tum reatum venialium remitti, etiam si clavibus subjiciantur, sed sāpe adhuc alicujus pœnae reatum restare, quamvis reatus pœnae prius correspondens minuitur; hinc etiam in confessione venialium pœnitentia injungitur, & pii fideles student lucrandis indulgentiis, etiam post confessionem peractam, ad delendas pœnas, quas contraxerunt ob commissa venialia, quamvis ista clavibus subjecerint. Ex quibus constat, in hac saltem providentia reatum totum culpæ mortalis non separari à reatu pœnae æternæ, quamvis reatus cuiuslibet mortalium separetur à reatu, vel obligatione aliqua pœnae temporalis, scilicet casu, quo reatus culpæ mortalis per pœnitentiam deletus est, nondum verò omnis reatus pœnae temporalis. An autem isti duo reatus, scilicet culpæ, & pœnae, identificati, vel realiter distincti sint, adhuc est dubium.

244. Qui defendant, reatum culpæ realiter distinguere à reatu pœnae, afferunt pro se primum Tridentinum *sess. 5. can. 5.* ubi definitur, in baptismo remitti totum id, quod habet veram, & propriam peccati rationem, & nihil in baptismate DEUM odiſſe &c. ergo remittitur in baptismate totus reatus culpæ: sed, quamvis remittatur etiam omnis reatus pœnae æternæ, vel etiam temporalis in altera vita, tamen non remittitur omnis reatus pœnae temporalis in hac vita: ergo iam aliquis reatus pœnae est distinctus à reatu culpæ. mi. prob. nam mors corporis est pœna peccati originalis *ex Gen. 2. v. 17. Et c. 3. v. 4. Et ad Rom. 5. v. 12.* item rebellio concupiscentiæ, & alia miseria corporis, & animæ. Nec dicas, per reatum pœnae intelligi reatum pœnae in altera vita; nam certè pœnae hujus vitae sunt verè pœnae, quibus DEUS verissimè punit: ergo & obligatio eas subeundi, est verè reatus pœnae.

Secundò. Tridentinum *sess. 14. c. 8.* damnat asserentes, culpam non remitti, nisi simul universa pœna remittatur: ergo distinguit hæc duo. Dicere autem, nec culpam universam dimitti, dum videtur; nam cur Concilium Tridentinum nil addidit restringens, si tantum voluit, aliquam culpæ rationem, non verò omnem dimitti? Certè ejus ve:ba, obvio in sensu, planè videntur loqui de tota, seu universa culpæ ratione. Tertiò. Stat pro distinctione istorum reatum authoritas plororumque Theologorum, qui Sacram Scripturam, Patres, & Concilia, ac potestatem remittendi peccata, intelligent de remissione peccatorum quoad omnem reatum culpæ, non verò quoad omnem reatum pœnae: in quo, quoad primam partem, convenient etiam Scotiſta, quamvis non videantur bene negare, quod obligatio ad pœnam post remissam culpam sit reatus pœnae. Imò Scotus ipse apud Maſtrium *disp. 6. q. 9. a. 7. n. 310.* fatetur, Sanctos distinguere inter remissionem cujuscunque culpæ, & remissionem pœnae: útque ex contextu patet, loquitur de distinctione reali.

245. Quartò. Stat pro distinctione ista Angelicus, ut probat communis Thomistarum, atque nostrorum ejus interpretum: & variis locis ex S. Doctore adductis potest ostendi, maximè *1. 2. q. 87. a. 6. in corp.* ubi expreſſe ait: *Et sic reatus pœnae remanet peccato remoto.* item *ad 2.* ait: *Virtuoso non debetur pœna simpliciter:* potest

tamen sibi deberi pœna n̄t satisfactoria. Unde quando ad primum dicit: *Cessante verò macula non remanet reatus pœna secundum eandem rationem:* tantum vult dicere, non manere obligationem ad pœnam infligendam ex odio, tanquam inimico, vel acceptandam ab invito (in quo videtur S. Doctor statuere pœnam simpliciter talem) manere tamen obligationem ad pœnam satisfactoriam; sic enim habet *in corp. ad finem:* *Remotâ macula culpæ, potest quidem remanere reatus non pœnae simpliciter, sed satisfactorie.*

Quinto prob. hæc opinio à paritate, ex humano foro defumpta, cum enim in isto sāpe soleat separari reatus culpæ, à reatu pœnae, eur id non etiam fiat in foro DEI? Sic parens sāpe puni filium, & magister discipulum, & iudex reum, quanquam culpa jam sit dimissa, & jus ad indignationem dudum abdicatum. Ratio autem hujus rei ulterior est, quod pœna non sumatur per se ex displicientia persona, sed ex amore justitiae, cautelæ, & exempli aliis dandi, útque damnum per culpam illatum resarciatur, disciplina conservetur &c. videatur Tridentinum *sess. 14. c. 8.* ubi fines satisfactionis, in pœnitentia tribunali impositæ, ad delendam pœnam temporalem residuam, pulcherrime explicat: ergo, licet jus ad displicientiam, vel indignationem contra personam (in quo stat reatus culpæ) cessaverit, nondum cessavit jus, ad reparandum damnum per culpam illatum, conservandam disciplinam, abſterrendos alios à simili lapſu, in quo stat reatus pœnae.

246. Qui verò volunt, reatum culpæ, & reatum pœnae, tantum formaliter inter se distinguunt, afferunt pro se primum argumentum negativum, quod nulla sit necessitas distinctionis: sed hanc videntur probare arguments superius posita. Secundò dicunt, quod sāpe in Scripturis reatus culpæ vocetur peccatum; hoc autem non probat, illum esse strictè peccatum, vel culpam; cum hæc vox sāpe aliis per tropum in Scriptura applicetur, ut patet *ex z. 2.* Tertiò ajunt, à DEO eatenus hominem odio haberi, quatenus huic ab illo infliguntur pœnae, adeoque reatum culpæ, sive obligationem sustinendi odium, vel indignationem DEI, esse realiter identificatam cum obligatione sustinendi pœnam: sed videtur falsum esse assumptum; cum pateat, DEUM malis affligere etiam amicos, quibus omnem culpam dimisit, ut patet in baptizatis.

Quarto afferunt pro se S. Thomam, *3. p. q. 86. a. 4. in corp.* *Et ad 1.* ubi S. Doctor in peccato mortali duo distinguit, aversionem à DEO, cui correspondat pœna æternæ, & conversionem ad creaturam, cui correspondat pœna temporalis: & addit, remissa aversione, remitti peccatum mortale, manere autem adhuc conversionem, pro qua debeatur reatus pœna temporalis: ergo, inferunt, nunquam remittitur tota culpa, quia remittitur etiam tota pœna, adeoque possunt isti duo reatus esse identificari. Respondent tamen oppositæ sententiae patroni, S. Thomam tantum velle, quod remaneat conversione quoad aliquem effectum, scilicet reatum pœnae; sive quatenus remanet adhuc aliquid pro ea solvendum: non verò, quod maneat for-

maliter in se. Adde, quod eodem articulo per totum ubique S. Doctor distinguit hos reatus ab invicem: & præsertim in corp. adducto exemplo Davidis, cui, post remissum peccatum, dictum est, moriturum in penam delicti filium parvulum, & sic concludit: Ergo remissa culpâ remanet reatus alius pœna: unde planè videtur intelligere, non tantum remissa parte culpæ, sed remissa totâ simpliciter culpâ, remanere adhuc aliquem reatum pœnæ. Utraque sententia probabilis est: at quia posterior, seu, quæ aferit, hos duos reatus realiter distinguunt, communior est, & rationibus etiam verisimilioribus niti videatur, in eam præ altera valde propendo.

ARTICULUS III.

Solvuntur Objectiones contra conclusionem articulo I. statutam.

247. **O**b. 1. Peccatum habituale est effectus peccati actualis: atqui effectus debet esse distinctus à causa: ergo etiam peccatum habituale debet esse distinctum ab actuali: sed hoc non esset verum juxta nos: ergo. Confirm. Privatio gratiæ est quasi effectus peccati actualis mortalis: ergo potest dici, quod in ista stet habituale peccatum, præsertim, cum etiam hæc privatio sit macula moralis, & quidem distincta à peccato actuali. Resp. dist. ma. Peccatum habituale adæquate sumptum est effectus peccati actualis, neg. ma. peccatum habituale inadæquate sumptum, om. ma. & dist. sic min. neg. conseq. Ut diximus, peccatum habituale dicit duo, actuale præteritum, & moralem ejus perseverantiam: prius non causatur ab actuali; aliàs causaretur à se ipso: alterum potest dici aliquo modo causari ab actuali, quatenus scilicet istud pro priori præsupponitur ad moralem perseverantiam suam: quavis non minus causetur hæc perseverantia ab aliis, e. g. ab ipso peccante, dum non præstat satisfactionem &c. Sed, quidquid de hoc sit, non est absurdum, quod una pars concreti causet alteram. Sic in hoc concreto, *intellexus cognoscens*, unicus intellectus causat alteram partem, scilicet cognitionem. Ad confirm. neg. conseq. ob rationes adductas n. 238. sed de hoc plura inferius.

248. Ob. 2. Negatio satisfactionis, vel condonationis, præsupponit peccatum habituale: ergo non constituit illud. Resp. dist. antec. præsupponit peccatum habituale adæquate sumptum, seu ut dicens moralem perseverantiam, neg. antec. inadæquate sumptum, seu ut dicens peccatum actuale præteritum. conc. antec. & neg. conseq. In primo instanti A, quo Petrus peccat, nondum datur peccatum habituale, sed actuale adhuc præsens, neicum præteritum. Hoc peccatum, cum physicè transeat, non amplius manet physicè in sequenti instanti B. ut autem maneat moraliter, debet pro instanti B, nec pro ipso condigne satisfieri, nec ipsum benignè condonari; si enim unum ex his duobus fiat, peccatum pro hoc instanti non amplius manet; quia satisfactionis, vel condonatio, sunt formæ destruentes peccatum habituale: hæc autem dari

non possunt cum re destructa: ergo peccatum, ut moraliter perseverans pro instanti B, non potest præsupponi adæquate constitutum ad negationem remissionis ponendam in instanti B; sed per hanc compleetur, & constituitur in ratione moraliter perseverantis. Sic proportionaliter discurrendum est de sequentibus instantibus.

249. Dices. Ideo DEUS pro hoc instanti negat remissionem peccati Petro; quia dignus est, seu, quia peccator habitualis est: ergo pro priori ad negationem remissionis est habitualis peccator. Resp. dist. antec. quia dignus est suo modo radicaliter pro hoc instanti. conc. antec. quia jam formaliter dignus est, neg. ant. & conf. Radicaliter dico dignum Petrum; quia, cùm formaliter fuerit dignus negatione remissionis, seu peccator, in præcedenti instanti A, etiam exigitur, ut sequenti instanti B. eodem modo dignus, seu peccator, maneat, nisi pro priori signo naturæ, aut condigna satisfactio, aut benigna remissio fiat: & hanc exigentiam voco radicalem dignitatem: formaliter autem dignus fit per ipsam negationem satisfactionis, aut remissionis. Paritas habetur in homine, qui prorsus sanus, & vegetus in instanti A, exigit, ut etiam duret pro instanti B, nisi pro priori signo naturæ interveniat cædes subitanæ: in quo casu homo non durat pro instanti B. per durationem A. formaliter, sed tantum radicaliter. Responsio firmiter daretur peccatum habituale, non posset pro eo instanti à DEO remitti; quia non posset simul dari peccatum, & ejus destrucción.

250. Ob. 3. Creatura non potest de condigno satisfacere pro peccato mortali: ergo satisfactio condigna à creatura præstata est Chimæra: ergo negotio illius est negotio Chimæra: ergo juxta nos peccatum habituale constituetur ex negatione Chimæra, quod est absurdum: Resp. neg. suppositum, & ultimam consequentiam. Etsi non possit satisfactio condigna haberi à creatura, potuit creatura applicari satisfactio condigna Christi Domini; unde non dicimus, peccatum habituale consistere in negatione condignæ satisfactionis præstatae ab homine, sed præscindendo, à quoque demum præstetur. Accedit, quod saltem pro peccato veniali juxta multos probabiliter possit pura creatura satisfacere, adeoque saltem peccatum veniale habituale possit stare in negatione talis satisfactionis, præstatae à pura creatura. Sed etiamsi hoc verum non esset, sufficeret responsio prior.

251. Ob. 4. Si negotio remissionis constituit peccatum habituale, DEUS est auctor peccati habitualis: hoc est blasphemum: ergo. prob. ma. qui liberè complet totum, est auctor, & causa per se totius: sed DEUS, negando remissionem, complet, & quidem liberè, totum peccatum habituale: ergo. Resp. neg. ma. ad prob. dist. ma. qui liberè complet totum, est auctor totius in physicis. om. ma. in moralibus. subdistinx. si teneatur abstinere à complendo eo toto. om. ma. finon teneatur abstinere. neg. ma. & dist. sic mi. neg. conseq. Quis dicat, quod is, qui accepit iniuste ingens damnum, & non vult (sicut non tenetur) remittere compensationem sibi faciendam, sit auctor iniustitiae perseverantis? certè nemo hoc cogitat. Illi scilicet imputatur perseverant.

verantia injuria, vel injustitia, qui dedit liberè justam causam negandi remissionem. Ut autem res se habet in humanis, ita etiam se habet in Divinis: certè etiam DEUS non tenetur injuriam gratis homini remittere. Ratio ulterior est; quia, qui uititur jure suo, non est causa peccati; sed peccatum respectu ipsius est tantum effectus per accidens.

252. Ob. 5. Si DEUS destrueret peccatum, non maneret peccatum habituale, & tamen juxta nos manerent omnes illius partes: ergo etiam ipsum maneret: adeoque simul maneret, & non maneret, quæ sunt contradictiones. prob. 2. p. ant. maneret enim verum, peccatum actuale præterisse, & pro eo non fuisse satisfactum, nec ipsum benignè remissum: ergo. Resp. neg. 1. p. antec. quæ non est probata; nam, licet eo casu non maneret peccator, maneret tamen peccatum. Sic in humanis, mortuo debitore, nihil relinquentे, potest tamen manere debitum; quia semper manet ius ad exigendum debitum, quamvis per accidens solutio haberi nequeat. Imò, cùm DEUS posset semper peccatorem reproducere, posset denuo ab eo poenas reposcere. Si autem reproducere nollet, fortè dici posset, implicitè peccatum remisisse, quamvis id necessariò dici non deberet, ut patet ex modo dictis. Tandem hoc argumentum probaret ad summum, quod peccatum habituale etiam constituitur ex duratione, vel existentia peccatoris: quod, quamvis necessariò admitti non debeat, posset tamen salva conclusione omitti.

253. Ob. 6. Peccatum habituale est macula intrinseca animæ: sed juxta nos nihil esset intrinsecum: ergo. ma. prob. Scripturæ dicunt, animam à peccato mundari, lavari &c. sed ista in sensu proprio, in quo debent accipi Scripturæ, significant, maculam esse animæ physicè intrinsecam: ergo. Confirm. 1. Ex eo, quod charitas dicatur diffusa in cordibus nostris, colligitur, eam intrinsecam esse: ergo etiam ex eo, quod peccatum habituale dicatur macula, per charitatem eluenda, colligi debet, ipsum esse intrinsecum. Confirm. 2. Gratia, quæ expellit peccatum, est forma intrinseca: ergo etiam peccatum, quod expellitur, debet esse intrinsecum.

Resp. dist. ma. Peccatum habituale est macula intrinseca physicè. neg. ma. est intrinseca moraliter. conc. ma. & dist. mi. juxta nos nihil esset intrinsecum physicè. conc. mi. intrinsecum moraliter, neg. mi. & conf. Scilicet hæc macula habet se, sicut macula ex administratione vilis officii, de qua num. 234, vel sicut privatio gratiarum, quæ, cùm etiam nihil sit, tantum moraliter intrinseca est. ad prob. neg. mi. Scripturæ sat propriè accipiuntur, saltem quantum possunt in hoc casu, attentis rationibus pro nostra concusione, si sumantur in sensu morali. Adde, quod lavatio peccati, etiam per gratiam facta, non sit physica, sed tantum moralis. Ad 1. confirm. dist. ant. colligitur, charitatem esse intrinsecam, ex hoc solo, quod dicatur diffusa in cordibus nostris. neg. ant. colligitur, esse intrinsecam, ex hoc, & simul etiam aliunde, scilicet ex autoritate Conciliorum, & Patrum, atque Doctorum, qui eum textum ita explicant. conc. antec. & neg. conf. Ad 2. confirm. neg. conf. & retorq. argumentum. Gratia est positivè intrinseca:

ergo etiam peccatum debet esse positivè intrinsecum. Si velis vim facere in termino expellere, Resp. gratiam non expellere physicè peccatum, sed tantum moraliter. Tandem hæc oratione adversariis possunt objici; quia etiam privatio, cùm nihil sit, strictè loquendo, physicè intrinsecā non est.

254. Ob. 7. DEUS odit peccatum habituale totum, non autem odit negationem remissionis gratuitæ: imò hanc sepe vult: ergo hæc non constituit peccatum. Confirm. Hæc negatio est decretum DEI, quod realiter est DEUS, seu summum bonum: atqui summum bonum non constituit peccatum, quod est summum malum: ergo. Resp. dist. 1. p. antec. DEUS odit totum peccatum habituale denominativè sumptum. conc. quidditativè sumptum. neg. 1. p. antec. & conc. 2. neg. conseq. Non omnia, quæ constituant malum, aut odio habitum, quidditativè sumptum, etiam sunt mala, vel odio habita, de qua re vide num. 27. Ad confir. om. ma. dist. mi. summum bonum non constituit malum denominativè sumptum. conc. mi. & conseq.

Dices. DEUS non odit tantum peccatum præteritum, sed etiam moralem ejus perseverantiam: ergo nulla responsio. prob. ant. si DEUS solum peccatum odisset, deberet adhuc odisse Davidem, & S. Petrum; quia semper verum est, eorum peccata fuisse, & præterisse: atqui eos non odit: ergo. Resp. dist. ant. DEUS etiam odit moralem perseverantiam peccati formalem. neg. ant. radicalem in hac providentia, conc. ant. & neg. conseq. In hac providentia, licet peccati habitualis perseverantia non sit formaliter in privatione gratiarum, ut dictum n. 238, tamen istam trahit post se, tanquam effectum, qui in radice homini est liber, & imputabilis; si enim homo ageret penitentiam, vel adhiberet media ad delendum peccatum, posset ex meritis Christi peccati perseverantiam auferre: adeoque DEUS hunc neglectum mediorum, tanquam radicalem perseverantiam peccati, merito odit: quamvis non oderit ipsum decretum suum non remittendi, nec condonandi gratis peccatum. Si autem ponatur alia providentia, in qua moralis perseverantia staret in sola negatione remissionis; quia DEUS homines non elevasset, nec Christus venisset ad condigne satisfaciendum, tunc neg. antec. ad prob. neg. maj. Peccatum illorum Sanctorum DEUS semper odio habebit; at non semper odio habebit Sanctoros propter peccatum; quia, ut DEUS aliquem propter peccatum odio habeat, requiritur tanquam conditio, ut adsit negatio remissionis peccati, quam tamen DEUS odio non habet. Sic, ut ignis urat, debet adesse applicatio, quæ tamen ipsa non urit. Potest fors etiam responderi, ipsum quoque peccatum præteritum esse constitutivum moralis perseverantiae, ut videtur innui sequenti objectione: & tunc DEUS etiam ipsam moralis perseverantiam, saltem inadæquatè sumptam, poterit odire.

Ob. 8. Duratio physica est adæquate distincta à re durante; ergo etiam duratio, seu perseverantia moralis peccati. Confirm. Nigatio destructionis est tantum conditio ad durationem, vel perseverantiam: ergo non est ipsa perse-

perseverantia. Resp. 1. om. totum; nil enim inde contra nos infertur; nam, si etiam duratio moralis peccati esset adæquatè distincta à peccato actuali (hoc enim dicitur durare, seu moraliter perseverare) non obesset nostra conclusioni; neque enim inde inferretur, quod erit negatio peccati, actualiter existentis, item negatio satisfactionis &c. deberent esse distinctæ à morali ejus perseverantia. Dixi om. ant. quia, licet consequentia non obesset nostra conclusioni, tamen absolutè non videtur vera; nam, etiamsi daretur negatio satisfactionis, & condonationis, si peccatum non præcessisset, non daretur moralis peccati perseverantia, adeoque hujus quidditatè sumptæ pars est quoque ipsum peccatum.

Unde resp. 2. retorq. in primis arg. Existencia physica est adæquatè identificata cum re existente: ergo etiam existencia moralis. dein neg. conseq. Disparitas petenda est ex eo, quod distinctio durationis physica à re durante probetur rationibus, qua non probant distinctiōnem, sicut adæquatam, rei moraliter durantis ab ipsa duratione, seu existentia, aut perseverantia moralis; cùm præsertim ista denominatio moraliter durantis non sit tota positiva. Ad confir. dist. ant. negatio destructionis est tantum conditio ad durationem physicam. om. antec. ad moralem neg. antec. & conseq. Duratio physica præsupponit, vel pro priori temporis, vel pro priori naturæ, negationem destructionis: cùmque ipsa sit modus, qui se solo adæquatè physicè denominat subiectum durans, illa negatio est tantum conditio: at perseverantia moralis peccati, cùm non sit physica duratio, non præsupponit negationem remissio- nis, sed ex ea constituitur, ut dictum n. 249.

255. Ob. 9. Non potest explicari, quale objectum habeat juxta nos decretum DEI, volentis condonare, vel remittere peccatum: hoc est absurdum: ergo. prob. ma. DEUS non vult peccatum non præterisse; hoc enim est impossibile: non vult satisfactionem condignam; sic enim non remitteret, vel condonaret: non vult gratiam; quia in alia providentia, si homo non esset elevatus ad statum supernaturalem, gratia ei non infunderetur: imò etiam in aliquo statu elevationis possibili, diverso ab eo, in quo nunc conditi sumus, posset peccatum condonari sine infusione gratiæ: non vult condonationem; sic enim velle decretum DEI seipsum: ergo.

Resp. neg. ma. & dico, hoc decretum habere variis objectis 1. Habet pro objecto peccatum præteritum, non volendo, illud non præterisse, sed volendo, illud non ulterius moraliter perseverare: 2. Habet pro objecto ipsum peccantem, cui bene vult, dum vult ei remissum peccatum: 3. In hac providentia habet etiam pro objecto gratiam, quam vult homini infundere. 4. Habet pro objecto inadæquato seipsum, quatenus hoc decretum vult, per seipsum peccatum condonare: nec est ullum, vel minimum absurdum, admittere, quod aliquis actus habeat seipsum pro objecto partiali. Sic omnis lex, dum vult per se ipsam obligare, habet seipsum pro objecto inadæquato. Sic Logicis est notum, hanc cognitionem: *Omnis cognitio est actus vitalis: habere seipsum pro objecto inadæquato.*

ARTICULUS IV.

Solvuntur reliqua Objectiones.

256. Ob. 10. contra dicta n. 237. Justitia habitualis est qualitas pulchra, & sana: ergo injustitia habitualis est qualitas foeda, & morbida. Confir. 1. Peccatum originale, quod est habitualis, transfunditur ex Tridentino sess. 5. can. 2. in posteros, mundatur, seu eluitur per baptismum: item cuique proprium inest: sed haec nec conveniunt privationi gratiæ, nec peccato Adami præterito moraliter perseveranti: ergo debet admitti qualitas maculans, in qua stet hoc peccatum: ergo etiam alia peccata habitualia stant in tali qualitate; quia est par ratio. Confirm. 2. Scriptura vocat peccatum simpliciter maculam: ergo intelligenda est de macula physicæ tali.

Resp. loquendo de justitia naturali, antecedens posset negari; quia illa posset stare in actu charitatis moraliter perseverante: at verò justitia habitualis supernaturalis est qualitas, quod vel maximè colligitur ex Conciliis, & Scripturis, & communis sensu Doctorum, qui Scripturas, & Concilia ita interpretantur. Ratio etiam est; quia justitia habitualis supernaturalis est participatio Divinæ naturæ, pignus hereditatis æternæ, radix operationum, & habituum infusorum supernaturalium, qua non possunt convenire actui charitatis, moraliter tantum perseveranti. At injustitia habitualis non est juxta communem Doctorum, Scripturam, & Concilia interpretantium, qualitas positiva; nam opinio adstruens hanc qualitatem est vix unius, aut alterius. Dein injustitia est quidem in genere moris valde foeda, non tamen est radix malorum habituum infusorum: nec est propriè participatio naturæ diabolice, nec pignus exclusionis ab hereditate æterna &c.

257. Ad 1. confirm. Trident. non loquitur de transfusione physica, & propriè dicta; alias peccatum originale deberet esse liquor: nec loquitur de strictè dicta lotione; quia non est corpus: sed Concilium tantum vult, quod peccatum originale moraliter transfundatur, (id est, propagetur) atque etiam moraliter lavetur. Quomodo autem cuique peccatum originale proprium sit, dicemus inferius, agendo ex propoiso de peccato originali. In forma conc. ma. neg. mi. & conseq. Ad 2. confirm. neg. conseq. Scriptura intelligenda est juxta communem interpretationem Patrum, atque Doctorum, qui eam non interpretantur de macula physicæ tali: sufficit ergo, si dicatur esse turpitudine moraliter talis. Nec opponas sensum fidelium, censentium, animam foedari intrinsecè; nam hoc totum admittimus in sensu morali; non verò in physico, pro quo sensus communis fidelium non stat.

258. Ob. 11. Actus charitatis tantum radicaliter, gratia autem formaliter justificat: ergo etiam peccatum præteritum tantum radicaliter, & qualitas deformis formaliter maculat. Confir. Sicut dantur qualitates, reddentes corpus pulchrum, & aliæ reddentes illud deformes, ita etiam

de-

debent dari qualitates quædam, reddentes animam pulchram, quædam reddentes eam deformem: ergo. Resp. conc. vel om. antec. neg. conseq. suppono enim, actum charitatis non esse formam sanctificantem talem, qualis sanctificatio datur in hac providentia; si enim talis esset, antecedens negandum esset. At verò peccatum est sufficiens forma, moraliter inquinans hominem. Ad confirm. Dantur etiam tales qualitates in anima, ut sunt habitus virtutum, & vitiorum, & species veræ, & erroneæ, vel etiam qualitas deformans dæmones, & animas damnatorum; sed ex hoc non sequitur, debere hoc semper fieri. Dein corpus aliquando maculatur physicè positivè, aliquando negativè, seu privative: cur non etiam negativè, vel tantum moraliter, possit maculari anima? In forma. om. antec. neg. cons. nam non sequitur: ergo peccatum debet esse qualitas deformis: sufficit, si talis qualitas sit habitus vitiösus; quamvis nec hoc absolutè necessarium esse ex hac paritate probetur; non enim debet admitti in omnibus partitis inter corpus & animam, nisi aliunde probetur.

259. Ob. 12. Contra dicta n. 238. Posset dici, peccatum habituale stare in privatione gratiæ, non nudè sumpta, sed ut orta ex diversis titulis: ergo ratio nostra tertia est nulla. Resp. Etsi tertia ratio non esset efficax, tamen essent adhuc aliae validæ. Dein neg. conseq. Illi tituli deberent esse pars peccatorum novorum, non tantum connotata, ut probatum *eodem numero* 238. ergo jam non in sola privatione staret peccatum, sed etiam in illis titulis, qui reverè aliud non essent, quam peccata præcedentia, & præterita: quod solum ea ratione tertia probare intendimus.

Dices. Saltem peccatum habituale non stabit in negatione condonationis. Resp. neg. illatum; quia, vel DEUS absolutè potest infundere gratiam, quin remittat peccatum, vel id non potest. Si primum, requiretur ad remissionem peccati præter gratiam adhuc decreatum condonans, & in hujus negatione perseverabit peccatum: si secundum, ipsa infusio gratiæ juxta quosdam est positiva aliqua formalis remissio peccati (de qua re tamen vide infra n. 264.) & consequenter in negatione hujus, & cuiuscunq[ue] alterius remissionis, stabit moralis perseverantia peccati. In negatione autem condignæ satisfactionis etiam eadem perseverantia peccati disjunctivè debet stare; nam si satisfactio, sive per possibile, sive per impossibile poneretur, sive à pura creatura, sive à DEO-homine, & quidem talis, quæ non aliunde debita esset DEO (qua de re agi solet in tract. de incarnatione) DEUS, utpote justissimus, deberet cedere suo iure.

260. Ob. 13. Justitia habitualis adæquata est gratia: ergo injustitia habitualis adæquata est privatio gratiæ. prob. conseq. per id constituitur homo injustus, per cuius oppositum constituitur justus; nam denominations oppositæ etiam ab oppositis formis defumendæ sunt: sed per gratiam homo constituitur justus: ergo per ejus oppositum, nempe per privationem gratiæ, constituitur injustus: ergo. Resp. conc. antec. loquendo de Justitia supernaturali, neg. conseq. nam justus, & injustus, prout hic sumuntur, non sunt denominations contradictoriarum (aliæ

cùm ex contradictoriis unum semper debet dari, in statu puræ naturæ omnes essent injusti) sed sunt denominations contrariae, sicut e.g. verum, & falsum.

Sicut ergo falsitas non est negatio veritatis, seu negatio actus veri: sed est positiva difformitas actus cùm objecto: ita injustitia, prout hic sumitur, non est negatio, vel privatio gratiæ, sed est actus peccati præteritus moraliter perseverans. ad prob. dist. ma. per id constituitur homo injustus, per cuius oppositum constituitur contradictoriæ justus. om. ma. per cuius oppositum constituitur contrariæ justus. neg. ma. & conc. min. (si sermo sit de hac providentia) neg. conf. Gratia non tribuit homini prædicatum *justus*, quod sit contradictoriū prædicato *injustus*, prout istud hæc accepit, & significat hominem non tantum carentem gratiæ (qualis fuisse in statu puræ naturæ, etiæ non peccasset) sed insuper reum culpæ: adeoque hæc prædicta sunt contraria, non contradictoria.

261. Ob. 14. Gratia est habitualis conversio ad DEUM: ergo peccatum est habitualis aversio à DEO: sed habitualis aversio à DEO est privatio gratiæ: ergo. Resp. dist. min. subsumptam. Omnis habitualis aversio à DEO est privatio gratiæ. neg. min. aliqua. conc. min. & neg. conf. Habitualis aversio potest variè sumi, & primò quidem pro aversione virtualiter, & interpretativè tali, sive pro conditione, qua posita manet homo aversus, & ex qua, tanquam signo, colligitur, hominem esse aversum: & sic in hac providentia se habet privatio gratiæ. Secundò potest sumi pro actuali aversione præterita, & moraliter adhuc perseverante: & sic non est privatio gratiæ, sed aliquid aliud, scilicet id, in quo diximus stare peccatum habituale. Sic etiam gratia non est habitualis conversio in hoc sensu, quod sit moralis perseverantia conversionis actualis præteritæ, sed tantum; quia elhabitus, quo posito, homo est conversus ad DEUM, seu ejus amicus: consequenter est virtualiter tantum, & interpretativè conversio; nam hæc sit. Et loquendo significat actum hominis ad DEUM se convertentis.

262. Ob. 15. Gratia est forma expellens peccatum: sed id, quod gratia expellit, est privatio gratiæ: ergo hæc est peccatum. Resp. dist. min. id quod gratia expellit, est tantum privatio gratiæ. neg. min. est etiam aliquid aliud, conc. min. & neg. conseq. Rectè advertit Gormaz de gratia sanctificante. n. 48. *E seq.* formas se expellentes non debere esse contradictoriarum, sed tantum contrarias. Sic calor, tanquam forma expellens frigus, non est contradictoriū frigoris; alias nec per absolutam potentiam DEI possent simul esse calor, & frigus; &, quando non daretur calor, deberet dari frigus, quod est falsum; cum ante mundum creatum nec fuerit calor, nec frigus. Calor ergo, dum ponitur in subjecto, formaliter expellit tum negationem caloris, & hoc metaphysicè necessariò, tum ipsum frigus, & hoc physicè necessariò, non quatenus producit aliquid a se distinctum, cum frigore incompositibile; sed quatenus ponitur ipse incompositibilis naturaliter cum frigore: quod juxta hunc aucto-rem significat, formaliter, seu tanquam formam contrariam, expellere. Idem tradit Oviedo

in 1. 2. tract. 8. de justificatione controv. 4.
punct. 2. n. 30.

Quia tamen hæc incompossibilitas est tan-
tum physica, potest DEUS dispensare in ea, &
utramque hanc qualitatem simul in eodem sub-
jecto conservare: adeoque, ut expellatur frig-
us, requiritur adhuc decretum DEI, volentis
le accommodare exigentia caloris, vel certe
negatio decreti, volentis dispensare in ea in-
compossibilitate, aut utramque qualitatem si-
mul conservare. Illud tamen decretum, vel
hæc negatio, non impedit, quo minus calor
formaliter expellat frigus; quia calor semper est
forma frigori contraria, & naturaliter exigit di-
ctum DEI decretum, vel dictam negatio-
nem.

263. Jam ad rem nostram. Gratia est forma,
non contradictoriæ, sed contrariè opposita pec-
cato, adeoque expellit non tantum negatio-
nem gratiæ, cui contradictoriæ opposita est, sed
etiam ipsum peccatum, cui contrariè opposita
est. Autem hæc oppositio gratiæ cum pec-
cato sit tantum physica, an metaphysica, alibi
est decidendum. Porro, si ulterius obijiciatur,
gratiæ esse unicam formalem causam no-
stræ justificationis. Resp. hoc aliud non signifi-
care, quæam eam esse formam justificantem,
seu expellentem peccatum, intelligendo per con-
trarietatem, non per contradictionem: quan-
quam Gormaz distinguit inter remissionem pec-
catai, & justificationem, de quo alibi.

264. Ob. 16. Juxta nos requiritur ad pec-
catum habituale constituendum negatio omnis
condonationis peccati: sed infusio gratiæ est
aliqua condonatio peccati: ergo etiam requiri-
tur constitutive negatio infusionis gratiæ, seu
privatio gratiæ: Resp. 1. om. totum. quia, si
gratiæ infusio est formalis remissio peccati, tunc,
ut diximus jam n. 259. stabit perseverantia mo-
rali peccati præteriti, tam in negatione, seu pri-
vatione gratiæ, quæam in negatione omnis alte-
rius remissionis, aut condonationis peccati.
Resp. 2. & fortè melius. dist. min. infusio gratiæ
est condonatio formaliter talis, neg. min. est con-
donatio arguitivæ talis. om. min. & neg. conseq.

Condonatio formalis est actus voluntati
Divinae, vel decretum DEI, cedentis jure
suo: & hic actus non est gratia habitualis, de
qua agimus. Condonatio arguitivæ talis est a-
liquid, quod exigit, illud decretum ponit: & tale
quid est etiam gratia. Unde gratia est quidem
forma condonans, seu potius destruens pecca-
tum: non tamen est formalis condonatio, seu
destructio: sicut calor est forma destruens frig-
us, non tamen est formalis ejus destructio.
Si gratia consertur, cum ea exigit, saltem connatu-
raliter, illud decretum, arguimus, etiam dari
condonationem formalem: & hinc gratia est con-
donatio peccati arguitivæ talis. Nos autem dicimus,
peccatum habituale constitui, non per ne-
gationem condonationis arguitivæ talis, sed for-
maliter talis. Sic rem illuminatam non confi-
tit sol, sed lux, quamvis ex praefentia solis
arguamus lucem. Accedit, quod juxta valde
probabilem sententiam, gratia sanctificans, sal-
tem de potentia absoluta, possit stare cum pec-
cato; adeoque negatio gratiæ non sit meta-

R.P. Ant. Mayr, Theol. Tom. I.

physicè necessaria ad permanentiam peccati
habitualis, consequenter nec eam constituat.

QUÆSTIO II.

De Peccato Originali.

ARTICULUS I.

Quid sit Peccatum Originale, & an
ab hominibus contrahatur.

265. **D**ico 1. Peccatum originale est
præterita transgressio mandati
Divini, prohibentis cometio-
nem fructus ex arbore scientiæ boni, & mali, quæ
transgressio ab Adamo quidem physicè, à poste-
ris autem, naturali modo ex ejus semine natis,
(quorum voluntas voluntati Adami erat divini-
tus alligata) moraliter facta est, & in negatio-
ne condignæ satisfactionis, vel gratuita remissio-
nis, moraliter perseverat. ita Oviedo in 1. 2. tract.
6. controv. 9. punct. 9. n. 67. Rhodes disp. 4. de
peccat q. 1. sec. 2. §. 3. (cum prius §. 2. dixisset,
peccatum originale non esse formaliter privatio-
nem gratiæ: quod idem dicit Oviedo cit. con-
trov. punct. 8. n. 62. Lugo de incarnat. disp. 7. sec.
3. n. 26. & alii plures, maximè ab Oviedo citati.
Probatur hæc definitio, seu saltem descriptio, per
partes. Gen. 2. v. 17. habetur præceptum non come-
dendi de illo fructu: & Gen. 3. v. 6. habetur ejus
transgressio, physicè facta, & consequenter
ante plura annorum millia jam præterita.

266. Quod autem ea transgressio etiam mo-
raliter facta sit à posteris Adami, habetur ad Rom. 5.
v. 12. Sicut per unum hominem peccatum in hunc
mundum intravit, & per peccatum mors, & ita in
omnes homines mors pertransit, in quo omnes pec-
caverunt: ergo omnes peccatum commiserunt in
Adamo: non physicè: ergo moraliter.

267. Accedunt Concilia plura, maximè contra
Pelagium celebrata: & novissimè Tridentinum self.
5. decreto de peccato originali, canone 3. ubi defi-
nitur, peccatum hoc esse origine unum, propa-
gatione, & non imitatione, transfusum in omnes,
& inesse cuique proprium (ubi tamen excipien-
dus est Christus, & immaculatissima ejus mater,
de qua ibidem Tridentinum sub finem decreti ait,
se nolle eam hoc decreto includere: & nos
pauld pōst eam immunem fuisse ostendemus)
Taceo SS. PP. atque Doctores, qui cum univer-
sali Ecclesia idem sentiunt.

268. Ex quibus habetur, non tantum pœ-
nam redundare in posteros, sed hos etiam pec-
casse, & hoc peccatum cuique proprium ines-
se. Non autem inest physicè; tum, quia, ut
pote peccatum habituale, suo subjecto moraliter
tantum inest; tum, quia à posteris physicè com-
missum non est; quia nemo ex posteris Adami
de arbore illa physicè comedit. Quod autem
hoc peccatum perseveret in negatione condignæ
satisfactionis, vel condonationis, probatur iis-
dem omnibus rationibus, quibus quæstione ante-
cedenti probatum est à n. 234. peccatum habi-
tualis in iis moraliter perseverare; quia quoad
hoc convenient peccatum habituale, & originales;
quamvis, ut ait Oviedo in 1. 2. tr. 6. controv. 9.
punct.

punct. 9. n. 70. differant habituale communiter dictum, & originale, quod illud dicatur inesse subiecto statim, ac actio commissa est, seu mox in instanti actionem peccaminosam sequenti: originale autem tunc primum dicatur inesse, quando parvulus produxitur.

269. Itaque essentia peccati originalis consistit in complexo, ex praeterito Adami peccato, ex alligatione voluntatum posteriorum, per quam fit moraliter peccarum posteriorum, & ex negatione condignae satisfactionis, aut gratuita remissionis: in qua perseverat. Naturalis autem ab Adamo descensus non videtur constituere hoc peccatum, sed ad illud presupponi: nam presupponitur ad alligationem voluntatis; propter hunc enim descendens alligati sunt posteri voluntati Adami: & sane, si aliqui non sussent descendentes ab Adamo, & tamen alligati ejus voluntati, videntur contracturi fuisse peccatum originale. In hoc tamen descensu stat, seu fundatur debitum remissum peccandi, ut plurius explicabimus inferius, agendo de immaculata Conceptione B. Virginis.

270. Insuper, ut hoc peccatum dicatur actualiter contractum, seu anima per illud maculata, requiritur etiam existentia descendantis ab Adamo; nam parvuli post annum nascituri, etsi jam in Adamo peccasse dici possint (quia per hoc tantum intelligent Doctores, quod eorum voluntates voluntati Adami alligatae fuerint, adeoque moraliter cum Adamo praeceptum transgressi sunt, seu, quod actio Adami fuerit moraliter actio eorum, & ipsi debitum proximum maculae contrahendae habeant) nondum tamen possunt dici, actualiter peccatum contraxisse, vel jam maculati esse.

271. Restat explicandum, quomodo hoc peccatum Adami sit factum moraliter nostrum, seu posteriorum; hoc autem factum est hac ratione. Voluntates posteriorum divinitus alligatae sunt voluntati Adami, in ordine ad observationem predicti mandati, quae alligatio fuit quodam decretum DEI, constituentis Adamum caput morale posteriorum, ita, ut, quod ipse faceret, censerentur etiam moraliter, & imputabiliter ad culpam, vel meritum, fecisse posteri. Hoc decretum fuit formale, aut virtuale pactum cum Adamo, de transfundenda justitia originale in posteros, si ipse praeceptum servaret: vel econtra de contrahenda a posteris culpa, si Adamus inobediens foret.

272. Dixi. *pactum virtuale*; ut enim recte Tannerus tom. 2. disp. 4. q. 7. dub. 1. n. 17. ex Scoto ait, non fuit necesse, ut DEUS expectaret acceptationem Adami; sed sufficit, quod DEUS id vellet: nec dubitatur, id Adamo fatis innotuisse. Nec aliud videtur sentire Ulloa de incarnat. disput. 1. c. 9. n. 166. quando ait, *pactum hoc non fuisse contractum*, seu colloquium inter DEUM, & Adamum; non enim videtur hic auctor velle contradicere communi Doctorum, immo & SS. Patrum, qui hoc pactum inter DEUM, & Adamum adstruunt.

273. Sic S. Aug. l. 16. de civit. DEI c. 27. ponderans illa verba Genes. 17. v. 14. *Masculus, eius preputii caro circumcisra non fuerit, debilitur anima illa de populo suo; quia pactum meum iritum fecit.* S. Doctor legit: *quia testamentum meum dissipavit* (testamentum autem eit idem,

ac pactum) & ait, *parvulum ipsum non posse illud pactum, seu testamentum dissipare, & hinc insertum, id intelligendum de pravaricatione communis generis humani, in sua origine: ac addit:* *Testamentum autem primum, quod factum est ad hominem primum, profecto illud est: qua die ederitis, morte moriemini: ergo juxta S. Doctorem, testamentum, seu pactum initium est a DEO cum Adamo.*

274. Similiter S. Hieron. in illud Offe 6. v. 7. *Ipsi autem, sicut Adam, transgressi sunt pactum: ibi pravaricati sunt in me: ait: ipsi autem imitati sunt Adam, ut, quod ille in paradiso fecerat, pactum meum, legemque preteriens, isti in terra facerent: Et ibi, hoc est, in paradiso, omnes pravaricati sunt in me, in similitudinem pravaricationis Adam. Ecce, etiam juxta S. Hieronymum, pactum cum Adamo initium est, quod ipse, & posteri quoque in paradiso (quatenus scilicet iam tunc voluntates eorum Adamo alligatae erant) pravaricati sunt.*

275. Hoc pactum, & alligatione nostrorum voluntatum, fundatur in Genes. 2. v. 17. ubi Adam dicitur: *In quounque enim die comedeler ex eo, morte morieris: quae verba Ecclesia semper intellexit de morte corporis, & animae, Adami, & posteriorum: ergo voluntas posteriorum fuit alligata voluntati protoparentis; alias, quare morerentur secundum animam posteri?* Hinc etiam ait Apostolus cit. c. 5. ad Rom. v. 19. *Per inobedientiam unius hominis peccatores consuisti sunt multi.* & Offe 6. v. 7. *Ipsi autem sicut Adam transgressi sunt pactum: quae verba de pacto cum Adamo exponunt, ut modò dictum, S. Hieron, & alii Patres. Adde, quod in Scripturis lapidissime mentio fiat de pactis a DEO cum homina initis, ut Genes. 9. v. 9. cum Noe, & posteri ejus: Genes. 17. v. 4. cum Abraham, & sepissime cum populo Israëlitico: adeoque nullo modo sit inconveniens, dicere, tale pactum, etiam formale, initium cum Adamo.*

276. Probatur hoc pactum, & alligatione voluntatum nostrorum etiam ratione. Ut Ad peccatum transire in posteros, non erat factum, eum esse caput physicum, seu physicum primum parentem; alias etiam ejus opera bona, & penitentia, debuissent in filios transire: immo etiam opera proximorum parentum deberent transire in filios: ergo debuit Adam esse caput morale, & tale constitui a DEO (qui solus habet potestatem absolutam in omnibus voluntatibus) & quidem debuit ita constitui, ut, quidquid ageret ipse, posteris justè imputaretur, quasi factum ab ipsis; alias non videtur posse explicari, quomodo posteri possint dici in Adamo peccasse, & eis justè imputari ad culpam, & peccatum, factum Adami: huc autem constituto capitis moralis alter fieri non potuit, nisi per prædictam alligationem voluntatum nostrorum, ut expediti patebit.

277. Evidenter Ulloa de incarnat. disp. 1. c. 9. n. 164. tres affert disparitates, inter peccatum Adami, & aliorum parentum; ex quibus vult monstrare, quod quidem peccatum Adami transiret in ejus posteros, non vero peccatum aliorum parentum transeat in eorum filios. Sed nulla videtur sufficiens, immo nec omnes simili, nisi insuper dicatur, quod voluntates posteriorum

fuerint alligatae Adamo, non vero voluntates filiorum alii parentibus.

278. Ait Ulloa. *loco modò citato* 1. peccatum Adami fuisse omnium primum, 2. fuisse patratum à parente totius generis, & 3. fuisse ex majore malitia; quia absque passione, & mentis cunctate, patratum. Sed secundum, & tertium tantum probat, quod peccatum aliorum non toti generi humano, nec ad tam magnam culpam fuisse imputabile: non vero probat, quod peccatum aliorum parentum non fuisse imputabile descendantibus ab ipsis, saltem ad minorem culpam. primum autem dat disparitatem, per se tantum materiale; potuisse enim DEUS absoluere facere, ut non contraheremus primum peccatum, sed secundum Adami: sicut non contraximus peccatum Evæ, quæ adhuc ante Adamum peccavit.

279. Confirmatur. Hæc alligation respectu DEI fuit æquissima; nam mundanus magistratus utique non habet majorem potestatem in actiones civiles subditorum, quam habeat DEUS, absolutissimus Dominus, in omnes actiones morales hominum: atqui ille potest alligare voluntatem pupilli vel filii, voluntati tutoris, aut patris, quod actus civiles, & civilem eorum valorem: ergo DEUS potuit alligare voluntates posteriorum voluntati Adami, quoad actiones morales, & moralem eorum valorem.

280. Secundò hæc alligation (præscindendo ab eventu, prudenter à nobis non suspicibili, & excipiendo Christum, ejusque Matrem) erat nobis valde optabilis; ingens enim erat, & probabilissima spes, Adamum eximiam sapientiam, charitatem, aliisque donis prædictum, DEI, sive suorumque amansimum, ac communis etiam felicitatis studiosum, nulla prava inclinatione detortum &c. DEO in re tantilla obtemperaturum, ac posteris justitiam originalem promeritum. Econtra, si DEUS cuique nostrum eam conditionem proponisset, præsertim, si tantis gratiis, quantis Adamus, præventi non fuisset, imminebat periculum, ne inobedientes fieremus, & justitiam excederemus: ergo etiam tacitus, aut interpretativus consensus posteriorum, meritò præsumi potuit.

281. Ex his collige. 1. Ad peccatum, mortaliter, non physicè, in posteros propagari; nam posita hac alligatione, itemque Adami peccato, & existentia, seu infusione animæ in corpus, ac negatione condonationis, ac satisfactionis, jam verum est, infantem & in Adamo peccasse, & originale peccatum contraxisse, adeoque dignum esse privatione gratiæ, odio DEI, ac aliis peniis. Hinc, ut rectè Ulloa *de incarnat.* disp. I. c. 9. n. 166. ait, peccatum originale respectu posteriorum est actuale in instanti conceptionis, seu infusionis animæ; tunc enim actualiter contrahitur sequenti vero instanti est jam habituale.

282. Quare explosa dudum iam est quotundam sententia, volentium, peccatum Adami, virtute instrumentalis virilis seminis, transfundit in descendentes; nam vel ista virtus esset naturalis, vel supernaturalis: non potest dici primum; alias etiam in statu puræ naturæ propagatum fuisset peccatum: insuper deberet qualitas, vel virtus materialiter agere in voluntatem, & animam spiritualem, quod fieri nescit; ulterius de-

beret defacto aliquid physicum produci in anima geniti infants, quod est omnino superfluum: cum sine omni ente physico possit peccatum originale explicari. Neque secundum dici potest; nam entium supernaturaliter productorum principalis author est DEUS, qui tamen non potest esse author peccati. Confirmatur. Si Adam non peccasset, non physicè per semen transfusa fuisset justitia originalis; hoc enim prorsus gratis fingeretur: ergo neque nunc ea ratione transfunditur injustitia.

283. Collige secundò, longè magis à veritate recedere errores hæreticorum. Mathias Elacius Illyricus ex Centuriatoribus Magdeb. genibus 1. de essentia imaginis DEI, & diabol. apud Bellarm. tom. 4. contrav. 2. l. 5. c. 2. ait, peccatum originale esse substantiam, hoc est, substantiale diaboli imaginem, in quam anima rationalis per peccatum originale fit transformata: sicut nempe transformatur homo, juxta multos philosophos, quando, recedente anima, succedit forma cadaverica. Sed contra est: vel debet dici, quod DEUS hujus substantiae non sit author; cum tamen omnes Patres dicant, non dari substantiam, cujus author DEUS non sit: vel debet dici, quod DEUS sit author peccati, quod est summè blasphemum. Dein anima rationalis est immortalis, & indivisibilis; ergo neque partialiter potest corrupti, ut ei succedat etiam tantum pars alterius substantiae. Adde, quod juxta hunc hæreticum Christus non assumperit animam, qualem nos (quod est contra Concilia, & Patres) non enim Christus assumpsit peccatum originale. Item Adamus post peccatum aquisivit etiam imaginem, vel animam, nec fuisset prior homo.

Lutherus, & Calvinus cum affectis docent, concupiscentiam esse peccatum originale (vide Bellarm. tom. 4. contr. 2. l. 5. c. 5.) Sed contra 1. Concupiscentia non est peccatum; nam S. Jacobus c. 1. v. 15. sua epistola distinguit clarè peccatum, & concupiscentiam; ait enim: *Concupiscentia, cum conceperit, parit peccatum.* Rursus ad Rom. 8. v. 1. Nihil ergo nunc damnationis est in iis, qui sunt in Christo JESU: hoc est, in baptizatis: atqui in his est concupiscentia: ergo hæc non est peccatum; cum enim peccatum sit damnable, etiam concupiscentia esset damnable, adeoque aliquid damnationis esset in baptizatis. Nec dicant, manere in baptizatis peccatum, sed sine reatu damnationis; nam, quidquid sit de absoluta potentia DEI, saltem in hac prævidentia reatus damnationis, & peccatum non separantur. Accedunt infiniti textus SS. Patrum, ex quibus solum Augustinum refero l. 6. contra Julianum, c. 16. Tu autem, quis patas, quod si malum esset concupiscentia, careret ea, qui baptizatur, multum erras; omni enim peccato caret, non omni malo. Plura suppeditabunt Theologi Polernici. Videri etiam potest Bellarm. tom. 4. contr. 2. l. 5. c. 7. & seqq.

284. Dico jam 2. Omnes posteri Adami, ex eo naturali via geniti (excepta B. Virgine, de qua paulò post) contrahunt peccatum originale. Conclusio est contra Pelagium hæreticum, qui ab initio docuit, neque peccatum, neque mortem ex Adamo trahi, sed homines præcisè naturaliter mori: quem errorem postea fecutus

sunt Anabaptistæ. Post aliquod tempus Pelagius fassus est, mortem quidem, sed non peccatum ab Adamo deduci: quam falsitatem amplexus est Zwinglius, & Joannes Faber. Tandem admissis Pelagiis, Adamum peccando posteris nocuisse: at hoc postea discipulis explicavit in hoc sensu, scilicet Adamum nocuisse exemplo malo, quod posteri imitentur.

Probatur veritas Catholica primò illo tex-tu Pauli ad Rom. 5. v. 12. Per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertransiit: in quo omnes peccaverunt. Nec dicas 1. cum Zwinglio l. de baptismō intrasse peccatum in mundum per Adamum; quia Adami peccatum fuit primum. Contra enim est. Adami peccatum non fuit primum in mundo; prius enim fuit peccatum Luciferi, atque etiam Evæ. Dein dicitur peccatum intrasse, ut mors: non autem mors Adami fuit prima; cum saltem Abel prius occisus sit. Nec dicas 2. per peccatum intelligi, non peccatum strictè, sed tropicè effectus peccati, ærumnas, concupiscentiam &c. Apostolus enim distinguit peccatum ab effectu primario, seu à morte: ergo intelligitur peccatum re ipsa tale, & non effectus; alias, si per peccatum intelligereetur etiam mors, verba, in quo omnes peccaverunt, significantur, in quo omnes puniuntur: quod, quam tortum sit, nemo non videt.

Nec dicas, 3. peccatum intrasse imitatione Adami; nam contra. Hac ratione peccassent homines; quia imitati essent Adamum: a qui imitari alium significat, actionem exercere ad ejus imitationem: hoc autem parvuli ante usum rationis non potuerunt facere: ergo hi non peccassent, adeoque non omnes. 2. Ethnici originaliter peccant, quamvis nihil sciant de Adamo: quomodo ergo ad ejus imitationem peccabunt? 3. Non peccant posteri comedentes ex arbore scientiæ: sed peccatis e. g. luxuriæ, homicidii &c. quæ tantum habent generalissimam quandam similitudinem cum peccato Adami, quæ non sufficit, ut dicantur homines peccasse imitatione Adami: sic non dicitur blasphemus peccare ad imitationem luxuriosi. Multò minus ea generalissima similitudo peccatorum posteriorum cum peccato Adami sufficit, ut illi dicantur, ab isto traxisse origine; nam ad hoc neque sufficit similitudo etiam, aut imitatio propinquior; alias, cum peccemus etiam ad similitudinem majorum nostrorum, ab his etiam trahere possumus peccata. Nec dicas 4. illud: in quo, non intelligendum, in quo Adamo, sed in quo peccato; falsitas enim hujus replicæ patet ex græco textu, in quo ἀναγράφεται (quod significat peccatum) est feminini generis, adeoque non ad ipsum spectat articulus masculinus. Dein textum hunc nobiscum de Adamo explicat antiquissimum Concilium Millevitanum c. 2. jam ab Innocentio I. approbatum.

285. Probatur eadem Catholica veritas ex pluribus aliis S. Scripturæ locis. Sic Job. 14. v. 4. Quis potest facere mundum de immundo conceptum femme? vel, ut habet versio septuaginta interpretum. Nemo mundus à sorde, nec infans, cuius est unius dietæ vita super terram. Psal. 50. v. 7. Ecce in iniquitatibus conceptus sum, & in pec-

catis concepit me mater mea. Ad Rom. 3. v. 24. Omnes peccaverunt, & erunt gloriæ DEI. Ad Ephe. 2. v. 3. Eramus naturæ filii iræ. Eandem veritatem definierunt plura Concilia: Millevitanum, canon. 2. & Carthaginense in Africa, Toletanum VI. in Hispania, Arausicanum II. in Gallia, Moguntinum in Germania, Florentinum in Italia: & ultimum Tridentinum sess. 5. in decreto de peccato originali. Accedit antiquissimus ab usque Apostolis usus baptizandi infantes, si periculum mortis instaret, cujus rationem dat Siricius Papa (qui jam sedidit anno Christi 385. ep. 1. ad Hieronimum Tarraconensem. n. 2. apud Binium. tom. 1. Concil. fol. 530. ne sine baptismo exeuntes de hoc sæculo, regnum perdant, & vitam. Accedunt numeri Patrum testimonia, quæ, & alia vide apud controversistas maximè Bellarm. tom. 4. contr. 2. de amissione gratia, & statu peccati, pref. tit. l. 4. c. 5. & c. 14).

ARTICULUS II.

Solvuntur Objectiones.

286. Ob. 1. contra 1. conclus. Si quis

de facto nasceretur indepen-

denter ab Adamo, non eo ipso

nascetur sanctus: ergo, etiamsi descendat ab Adamo, non nascitur iustus; ergo delensus ab Adamo nihil facit ad peccatum originale. Confir. Adami peccatum fuit unum, & originale ex Tridentino est multiplex: ergo sunt distincta. Resp. Supposito, quod DEUS vellet hominem illum relinquere in statu puræ naturæ, aut ex nullo pacto, vel decreto, ei gratiam conferre, ut posset in alia providentia, conc. antec. & neg. conseq. In hac providentia nullus purus homo nascitur, nisi dependenter ab Adamo, quamvis DEUS utique posset independenter ab Adamo hominem vel creare, vel aliter producere: at tunc deberet determinare, an in statu puræ naturæ, an in statu gratiæ vellet ipsum producere: item an veller eum alterius voluntati alligare, an non: supposito autem pacto cum Adamo, in hac providentia nascitur viæ ordinariæ homo iustus. Nec est paritas ab alio statu ad hunc diversum: sicut nulla est argumentatio: si murus non haberet nigredinem, non eo ipso esset albus; posset enim esse ruber; ergo, si habet nigredinem, non eo ipso est niger, sive non albus. Ad confir. dist. 1. p. ant. est unum, physicè factum ab Adamo. conc. antec. est unum, ut moraliter factum à pluribus posteris. neg. antec. & conseq. vide num. 265.

287. Ob. 2. Per iustitiam Christi non reddimus formaliter justi: ergo neque per iustitiam Adami reddimus formaliter injulti: ergo peccatum nostrum distinguitur à peccato Adami. ant. est clarum ex Tridentino sess. 6. c. 7. cons. prob. S. Paulus ad Rom. 5, facit comparationem inter Christum, & Adamum, ac ait, quod, sicut per hunc mortui fuimus, ita per illum sumus vivificati: ergo, quod suo modo facit in nobis iustitia Christi, idem modo suo facit iustitia Adami. Resp. neg. cons. ad prob. iterum. neg. conseq. Comparatio S. Pauli non est omnimoda, sed tantum quoad aliqua, nempe, quod, sicut

sicut unitus inobedientia fuit ratio, cur multi redditi sint peccatores, ita unius obedientia fit ratio, cur multi sint redditi justi: non verò, quod modi isti, reddendi justos, & injustos, in omnibus convenient.

Ubi addendum, voluntates nostras non sive ita alligatas voluntati Christi, sicut fuerunt alligatae voluntati Adami: & hinc per opera Christi non meremur: nec voluit ipse sua merita hominibus applicari, nisi adultis, se disponentibus, & bona physicè facientibus: parvulis verò non nisi recipientibus Sacraenta. Si queras, an in alia providentia, in qua voluntates nostræ essent alligatae Christo, ut in hac providentia fuerunt alligatae Adamo, mereremur per actiones meritarias Christi. Resp. quod ita. Si petas, an illud meritum esse infinitum. Resp. Realiter in se esse infinitum; quia omne meritum Christi est infinitum: at verò formaliter, quatenus consideraretur ut actio moraliter nostra, sub hoc, inquam, respectu non esset infinitum; quia meriti finitudo, vel infinitudo, desumitur ex dignitate eicientis meritum, quæ in nobis est finita. Sic etiam demeritum Adami respectu ipsius fuit majus, quam respectu nostri.

288. Ob. 3. Non potest respublica pro libitu suorum subditorum voluntates invicem alligare: ergo neque DEUS voluntates hominum. Confirm. Non potest defacto DEUS alligare voluntatem Petri jam existentis, & ratione utentis, voluntati Pauli, ita, ut quando hic peccat, etiam alter peccet, & damnetur: ergo nec potuit alligare voluntates nostras Adamo. antec. probatur. in eo casu posset Petrus per actionem charitatis physicè à se elicitem mereri cœlum, & per peccatum Pauli mereri moraliter infernum, quod est absurdum. Resp. dist. antec. non potest hoc respublica quoad actiones morales, hoc est, imputabiles ad meritum, vel demeritum. conc. antec. quoad actiones politicas, subdist. si talis alligatio non sit conveniens, nec per se, præscindendo ab eventu, optabilis. conc. antec. secus. neg. antec. & conseq.

Quæ consequentia aliunde etiam nulla est; cum unique DEUS habeat longè majus dominium in creaturas, quam magistratus in suos subditos; magistrati enim DEUS non concessit potestatem, nisi necessariam ad gubernationem subitorum, in bonum ipsorum, ad quam non requiritur potestas alligandi voluntates in ordine ad quascunque actiones. Ad confirm. om. antec. ob ipsam rationem additam, quæ nullo modo militat in nostro casu: posset autem forte DEUS illud ipsum inconveniens impedire, & saltem in eo casu, in quo alligatio voluntatis, unius jam existentis, & ratione utentis, ad voluntatem alterius, esset ita conveniens, ut fuit in casu Adami, & posteriorum, posset illorum voluntates colligare: sicut respublica alligat voluntate n. pupilli voluntati tutoris, adeò, ut ille civiliter agat, lucretur, vel perdat etiam dormiens, prout ejus nomine agit tutor.

289. Dices. Hæc alligatio non fuit nobis optabilis; facta est enim dependenter à scientia media de futura transgressione Adami: ergo non potuit fieri. Confirm. Hæc alligatio fuit causa peccati: & DEUS causa alligationis:

ergo DEUS fuit causa causæ, adeoque etiam causa causati, scilicet peccati. Hoc argumentum manifestè probat nimis; probat enim, nihil esse per se optabile, quo nos malè usuros DEUS prævidit, adeoque nec sive universaliter optabilem redemptionem generis humani; quia etiam hæc multis cedit in majorem perniciem, juxta illud Simeonis *Luc. 2. v. 34. Positus est hic in ruinam, & in resurrectionem multorum.* Unde reprobis DEUS nullum beneficium ficeret, quando confert donum, in se etiam optimum, quo ipsi sunt abusuri.

Quare, ut res dicatur optabilis, vel non optabilis, debet ea considerari, præscindendo ab eventu, & eventum consequente scientia media. Hic tamen addendum, quod DEUS, quando aliquod donum alicui homini conferat, quo vider eum male usurum, non ideo illud conferat; quia ipsum male usurum prævidet: sed sit paratus ad idem dandum, si prævideret, eum bene usurum. In forma. neg. antec. quia tamen alligatio fuit optabilis præscindendo ab eventu. Ad confirm. neg. conseq. Hæc alligatio non determinat post se traxit peccatum, sed tantum constituit actum primum indifferenter, sicut gladius non trahit post se homicidium, sed est indifferens. vide num. 82.

290. Ob. 4. Melius diceretur, peccatum originale stare in privatione gratiæ, vel justitia originalis, per Adami peccatum inducta: ergo, prob. antec. Tridentinum *sess. 5. can. 3.* docet, peccatum hoc cuique parvulo proprium inesse: atqui nihil inest proprium parvulis, nisi hæc privatio: ergo. Confirm. 1. Gratia formaliter expellit omne peccatum originale: ergo hoc stat in negatione, & privatione gratiæ. Confirm. 2. S. Anselmus *l. de conceptione virginis c. 26.* sic habet: *Hoc peccatum, quod originale dico, aliud intelligere nequeo in ipsis infantibus, nisi ipsam, quam supra posui, factam per inobedientiam Adæ, justitiae debitæ nuditatem, per quam omnes filii sunt træ;* ergo stat in privatione. Confir. 3. S. Thomas *1. 2. q. 82. a. 3. in corp. ait: Privatio originalis justitiae, per quam voluntas subdebat DEO, est formale in peccato originali.* & post pauca: *Peccatum originale materialiter quidem est concupiscentia;* ergo peccatum originale præcipue stat in privatione gratiæ.

Antequam respondeam, opus est paucis explicare, quid sit justitia originalis: est autem hæc, non sola gratia sanctificans; nam hæc datur etiam in statu naturæ lapsæ, in qua non datur justitia originalis: & quamvis gratiam hanc etiam habuerint protoparentes, ut est certum apud omnes Catholicos, tamen non habuere in hac sola justitiam originalem. Stat ergo hæc etiam in tali appetitus sensitivi, & omnium aliarum potentiarum subjectione ad voluntatem, ut sine hujus imperio, vel rationali motu, nullus pravus motus insurgere possit. Hæc subjectio juxta quosdam est habitus dicto modo potentias voluntati subordinans, & actiones voluntatem preventuras impediens: juxta Vasquez autem, & Oviedo *in 1. 2. tr. 6. controv. 9. punt. 7.* consistit in externa DEI protectione singulari, impediens omnes similes motus. Hanc subjectionem non habemus defacto, etiam post reparationem gratiæ. Vult ergo objectio, maculam

Iam originalis peccati consistere in privatione gratiæ, tum hujus subjectionis potentia-
rum ad voluntatem.

291. Resp. jam neg. antec. nam, ut diximus num. 238. peccatum habituale in genere non stat in negatione gratiæ: ergo neque in ea stat hoc peccatum habituale in specie, seu origi-
nale; quia revera etiam est aliquid peccatum habituale, sive peccatum ab Adamo physicè, à posteris autem moraliter factum, & nunc habitualiter perseverans: imò verosimiliter potuisse peccatum originale etiam dari in statu puræ naturæ, in quo tamen non fuisset data privatio gratiæ. Negant quidem hoc aliqui adversarii; sed gratis. Alii fingunt, tunc dandam privationem alicujus perfectionis naturalis: sed & hoc gratis asseritur. Accedit ratio ab Oviedo in i. 2. tr. 6. controv. 9. punt. 8. num. 62. adducta. Ideo privatio gratiæ in posteris esset culpa; quia isti debuerunt habere gratiam: atqui non debuerunt eam habere à se, vel ipsi eam ponere, sed tantum debuerunt ponere aliquid aliud, quo posito, DEUS dein conferret gratiam; ergo obligatio posterorum non erat immediate ad gratiam, sed immediate ad aliquid aliud pondendum: ergo ratio peccati stat immediate in transgres-
sione hujus obligationis, seu non positione rei præceptæ, vel positione rei prohibitiæ: quæ trans-
gressio intelligitur jam ante privationem gratiæ, & ista potius habet rationem poenæ.

292. Ad prob. ant. dist. ma. Tridentinum docet, peccatum originale cuique inesse physicè. neg. ma. moraliter. conc. ma. & dist. sic mi. neg. conseq. Etiam privatio non inest physicè; quia nihil est: ergo sufficit, inesse moraliter, qualiter etiam inest peccatum quodlibet aliud habituale, atque etiam originale, ut dictum num. 268. Ad id autem, quod Tridentinum dicit, peccatum ori-
ginale esse cuique proprium. Resp. esse cuique proprium ideo; quia, quod peccatum hoc sit moraliter factum ab uno, est quid distinctum ab eo, quod sit moraliter factum ab alio; quippe est alia voluntas moraliter peccans in Paulo, alia in Petro. Sicut, quando duorum pupillorum, Petri, & Pauli nomine, agit unus tutor, alia est moraliter actio Petri, alia Pauli.

Ad 1. confirm. neg. conseq. Calor etiam formaliter expellit frigus, nec tamen istud stat in privatione frigoris; nam expellere formaliter, nihil aliud significat hic, quam expellere tanquam formam alteri expulso oppositam; potest autem forma opponi, vel contradictoriæ, sicut opponitur lumen negationi: & sic calor expellit suam negationem: potest etiam opponi contrariæ, & sic calor opponitur suo contrario, scilicet frigori, atque etiam expellit frigus tanquam suum contrarium. Jam gratia quidem tanquam forma expellit saltem physicè, peccatum, attamen huic non contradictoriæ, sed contrariæ opponitur: atque adeò peccatum non stat in negatione, seu privatione gratiæ. Idem debent dicere adversarii de peccato actuali, quod etiam expellitur per gratiam, quin sit in privatione gratiæ. Sed de hoc plura, in tract. de grat. sanctific. à num. 282. quando agemus de eo, an gratia stare possit cum peccato. vide interim dicta num. 264. ubi hæc res aliquantò magis ex-
plicata est.

Ad 2. confirm. neg. conf. S. Anselmus ex-
plicandus est, sicut paulò post S. Thomam ex-
plicabimus, de peccato metonymicè tali, seu de
effectu peccati; idque eo etiam ex capite, quod
S. Anselmus statim addat: *Quoniam ergo naturam accusat spontanea, quam fecit in Adam, justitia de-
sertio;* hæc enim justitia desertio non est pri-
vatio gratiæ; quia hanc natura non fecit, verba
potius eam passa est: sed est ipsa actio pecca-
minos Adam, per quam natura humana justi-
am, seu observantiam præcepti Divini, in Ada-
mo deseruit. Hæc itaque, tanquam vera culpa,
accusat (prout scilicet peccatum dicitur accula-
re) naturam, ut ei detrahatur justitia originalis,
& fiat nuditas gratiæ: atque adeò ista nuditas
est effectus, seu poena illius, nempe actionis na-
turam accusantis, seu ream facientis: in qua ac-
culante stat etiam juxta S. Anselmum formaliter
ratio culpæ, in altero autem ratio poenæ: qua ta-
men poena potest metonymicè, ut dictum,
vocabi etiam peccatum.

Ad 3. confirm. dist. antec. & S. Doctor loquitur ibi de peccato formaliter tali, neg. ant. de peccato tantum per metonymiam accepto, conc. antec. & sub eadem distinctione conc. vel neg. conseq. Angelicus ibi loquitur de pec-
cato per metonymiam, qua sumitur effectus pro causa, & ibi sumit effectum peccati ori-
ginalis pro ipso peccato; nam dicit ibi, concu-
piscentiam esse reatum originalis peccati, item
esse materiale peccati: quæ tamen in rigore non
ita se habent; nam materiale peccati est pars
peccati: atqui juxta communem concupiscentiæ
non est pars peccati originalis strictè dicti, sed
ad summum peccatilitatem accepti; unde quām
dicitur, S. Doctorem plus non vele, quām
privationem gratiæ, uti & concupiscentiam, esse
peccatum originale per metonymiam, seu esse
effectus illius.

293. Ob. 5. contra dicta num. 283. ex Illyrico. Ad Rom. 6. v. 12. dicitur: *Non regnet peccatum in vestro mortali corpore:* sed nihil potest
regnare, nisi sit substantia: ergo peccatum est substantia. Confirm. 1. Imago DEI est substantia: ergo etiam imago diaboli, que est peccatum. Confirm. 2. Ad Ephe. 2. v. 3. dicitur,
quod simus natura filii ire: ergo natura nostra,
seu substantia est peccatum. Resp. hæc est le-
via. dist. mi. nihil potest regnare physicè, & stri-
ctè. conc. mi. nihil moraliter, & metaphoricè.
neg. mi. & conseq. Textus hic, & similes, quos
adducit Illyricus, juxta omnes debent metapho-
ricè accipi, & significant, concupiscentiam de-
bere supprimi, ac subjugari. Ad 1. confirm.
neg. conseq. Imago est triplicis generis, vel
ratione substantiæ, seu naturæ, vel ratione habi-
tus, vel ratione actus. Primi generis imago
DEI est homo ratione animæ: quæ imago per
peccatum non fuit destruta, sed deformata.
Secundi, & tertii generis imago DEI est homo
ratione habitualis gratiæ, & operationum super-
naturalium, tanquam ornamentorum accidentia-
lium: & hæc imago fuit per peccatum deltru-
cta, atque introducta imago accidentalis, non sub-
stantialis, diaboli. Alii dicunt, non imaginem, sed si-
militudinem DEI, in homine per peccatum destrui.
Ad 2. confirm. Etiam aqua dicitur natura frigi-
da, quin frigus sit substantia: scilicet naturale du-
plex

plex est, unum accidentaliter tale, alterum substantialiter: & sic tantum accidentaliter fumus natura filii iræ: quod tamen non ita intelligendum est, quasi, sicut aqua exigit accidentale frigus, ita natura hominis exigit peccatum; sed tantum, quod per Adami peccatum, accidentaliter factum, natura nostræ ita originale peccatum sit conjunctum, ut non nascatur ullus homo (exceptis semper Christo, ejusque sanctissima Matre) non infectus peccato. In forma conc. ant. neg. conseq.

ARTICULUS III.

Solvuntur Objectiones reliqua.

294. Ob. 6. contra 2. conclus. Ezechiel. 18. v. 20. dicitur: *Filius non portabit iniquitatem patris: ergo nec infantes iniquitatem Adami. Confirm. 1. Ad Rom. 5. v. 19. dicitur: Per inobedientiam unius hominis peccatores constituti sunt multi: ergo non omnes. Confirm. 2. Rursum ibidem v. 15. dicitur, gratiam Christi in plures abundasse: ergo non omnes homines peccaverunt; alias non potuerit gratia in plures abundasse; quia tandem abundavit in homines. Resp. neg. conseq. Textus Ezechielis loquitur de peccatis aliorum proximorum parentum, quorum voluntates voluntates filiorum non sunt alligatae: at omnium voluntates fuerunt alligatae Adamo. Ad 1. confirm. neg. conseq. Etiam omnes sunt multi: dein ibidem dicitur: v. 12. *In quo omnes peccaverunt: ergo per multos intelliguntur omnes.* Ad 2. confirm. Iocō illius *plures*, in græco habent *multos*. & id etiam hic significat; unde non sit hic comparatio cum prioribus multis, sed tantum dicitur *plures*, ut intelligatur, non esse restringam gratiam ad unum, sed esse extensam ad multos, ut græcus textus habet.*

295. Ob. 7. S. Paulus ad Rom. 5. v. 12. ait: *Per unum hominem peccatum in mundum intravit: ergo non per generationem, alias intrasset per duos.* Confirm. 1. Idem Apostolus 2. Cor. 5. v. 10. dicit: *Omnes nos manifestari oportet ante tribunal Christi, ut referat unusquisque propria corporis, prout gessit, sive bonum, sive malum: atqui infantes nihil gesserunt: ergo nihil debent recipere.* Confirm. 2. Iterum S. Paulus Ad Rom. 7. v. 8. dicit *Sine lege enim peccatum mortuum erat: ego autem vivebam sine lege aliquando: ergo ipse non peccavit.* Confirm. 3. ex eodem ad Rom. 5. v. 14. *Regnavit mors ab Adam usque ad Moysen, etiam in eos, qui non peccaverunt in similitudinem prevaricationis Adæ: ergo aliqui in Adamo non peccaverunt.*

Resp. neg. conf. Generatio quidem per se non est causa peccati, sed Adam generans, & hic solus; nam, si Eva tantum peccasset, ejus peccatum in nos transfusum non fuisset, ut expresse docet S. Thomas 1. 2. q. 81. a. 5. in corp. quia, ut arguit S. Doctor, per unum hominem, non per duos intravit peccatum. Sicut nec transfusum fuisset peccatum alterius hominis, Adamo posterioris; quia Adami solius voluntati alligatae erant voluntates nostræ. Addit Comptonus, quod, si Adam non elu pomi, sed alio pec-

cato peccasset, nos non contracturi fuissimus originale peccatum; eoque pactum illi commissione alligatum fuerit. Si tamen post alia peccata comedisset, tunc iij, qui postea essent nati, peccatum hoc contraxissent.

296. Ad 1. confir. dist. min. infantes nihil gesserunt physicè, & voluntate physicè sua. conc. min. nihil moraliter, aut voluntate moraliter sua. neg. min. & conseq. S. August. ep. 107. ad Vitaliem, & quidem inter duodecim sententias (quas, si Pelagiani admittant, nullum certamen amplius de hac re futurum, ait) sententiā octavā, sic scribit: *Scimus etiam, parvulos secundū ea, quæ per corpus gesserunt, recepturos, vel bonum, vel malum: gesserunt autem non per seipso, sed per eos, quibus pro illis respondentibus, & renunciare diabolo dicuntur, & credere in DEUM . . . . unde & ipsi, sicut dixi, si in illa parva etate moriuntur, utique secundū ea, qua per corpus gesserunt, id est, tempore, quo in corpore fuerunt, quando per corda, & ora gestantium, crediderunt, vel non crediderunt, quando baptizati, vel non baptizati sunt, ... judicantur.* si autem, ut ait S. Doctor, parvuli possunt dici, agere, vel gerere aliquid, per voluntatem, vel actionem gestantium, quanto magis per voluntatem Adami, cui utique eorum voluntates magis alligatae fuerunt.

Alii dicunt, S. Paulum ibi tantum loqui de adultis; hinc quæstio est inter doctores, an infantes, ante baptismum mortui, sint comparituri in extremo iudicio. Negant Durandus, & Cartusianus, quorum sententiam probabilem ait Suarez in 1. 2. tr. 5. disp. 9. sec. 6. n. 4. at idem Suarez, & Vasquez, putant, eos esse comparituros, & staturos quidem ex parte sinistra, sed sententiā illā: Matth. 25. v. 41. *Discedite à me maledicti in ignem eternum, eos non esse tangendos; cùm tam bona, quā mala sententia, tantum feratur contra adultos.* Certè S. Thomas in 4. dist. 47. q. 1. a. 3. *quasi iunctula 1. ad 3.* ait: *Pueri ante perfectam etatem decedentes in iudicio comparebunt, non autem, ut judicentur, sed ut videant gloriam iudicis: ergo etiam possunt adesse mortui ante baptismum, quin judicentur.*

297. Ad Confirm. 2. Resp. cum Bellarm. tom. 4. controv. 2. l. 4. c. 8. sine lege fuisse peccatum mortuum, hoc est, non fuisse imputatum, vel reputatum, sive non habitum pro peccato ab hominibus, quamvis imputaretur à DEO: & sic videtur se explicare Apostolus ad Rom. 5. v. 13. ubi ait: *Usque ad legem enim peccatum erat in mundo; peccatum autem non imputabatur; cùm lex non esset.* Cornelius in hunc locum ad Rom. 5. v. 13. ait, non reputatum fuisse peccatum, vel valde modice astimatum: unde per peccatum mortuum potest intelligi, quasi non curatum. Quomodo autem Apostolus dicat, se fuisse sine lege, iterum variè explicatur. Alii id explicitant de tempore ante usum rationis, alii de adolescentia, quo vixerit exlex, & quasi sine lege: sed hæc nihil contra nos. Alii aliter exponunt: videatur Cornelius in hunc locum. In forma neg. conseq. quia, et si fors Apostolus non curaverit peccatum, vel alii in ipso, aut in quocunque tandem sensu, ex his allatis, fuerit sine lege, tamen contraxit peccatum originale, in animæ suæ infusione in corpus: & postea etiam actualiter peccavit, ut ipse dolens non semel fateretur.

Ad

Ad 3. confirm. Apostolus non ait, eos omnino non, seu neque etiam originaliter peccasse, sed tantum ait, non peccasse in similitudinem, hoc est, modo simili, quo Adam, sive, ut explicant autores, non peccasse actualiter, & contra legem clarè cognitam, ut peccavit Adam: & hanc ratione non peccarunt infantes ante usum rationis.

298. Ob. 8. SS. PP. Clemens Alexandrinus l. 3. Strom. sub finem. Chrysost. homil. 10. in ep. ad Rom. & alii negant peccatum originale parvolorum: ergo non datur. Resp. neg. antec. nam primus tantum sic querit: Dicant ergo nobis, ubi forniciatus est infans natus, vel quomodo sub Adæ cecidit execrationem, qui nihil est operatus: & est incertum, an ex sua mente loquatur, an ex mente haeretici objicientis, qui supponens, peccatum originale dari in infantibus, partim ex hoc supposito, partim ex eo, quod illi actualiter peccare non possent, inferebat, nuptias esse malas: adeoque & per haec verba tantum negabat actuale peccatum in infantibus, atque ex hoc, quod non videret, qua alia ratione possent isti in execrationem Adæ incidere, nisi per generationem, inferebat, quavis male, malam esse generationem: quod non esset contra hanc conclusionem. Quod autem generatio propterea mala non sit, nec illicite nuptiae, ostendetur à n. 300.

S. Chrysostomus, si attentè legatur, tantum negat peccatum actuale in parvulis, non originale; nam ibidem sic habet: Quid igitur hoc loco verbum hoc: Peccatores: significat? Nibi videatur tantudem significare, quantum illud: suppicio obnoxii, ac mortis rei: ergo agnoscit in parvulis, quos peccatores dicuntur, aliquam culpam; quia sine hac nemo suppicio obnoxius, aut reus est. Aliis autem locis citatis à Bellarmino tom. 4. controv. 2. l. 4. c. 9. admittit idem S. Pater clarè, parvulos peccasse: sic homil. ad neophytes ait: Venit semel Christus: invenit nostrum chirographum paternum, quod scripsit Adam: ille initium induxit debiti: nos fœnus auximus posterioribus peccatis: ubi per chirographum clarè intelligitur debitum, per peccatum respectu DEI contradictum, quod cum dicatur nostrum, & tamen ab Adam scriptum, clarè innuitur, per Adami peccatum etiam nos reos, seu culpabilis factos: & defendit jam olim S. Chrysostomum S. Augustinus. l. 1. adversus Julianum c. 6. negans, eum à coëscopis, & summo Pontifice recessisse: ubi etiam textum, modò ex S. Chrysostomo allatum, adducit præter complures alios. videatur Bellarm. loc. cit. Alii PP. autem, qui etiam ab haereticis quandoque objicuntur, vel loquuntur de peccatis actualibus, vel male citantur, aut ipsis aliorum scripta apocrypha, vel omnino perversa, adscribuntur &c.

299. Ob. 9. Christi justitia non prodest non creditibus: ergo nec obest injustitia Adami nisi mali facientibus. Confirm. Vel peccavimus, quando Adam peccavit, vel quando cœpimus existere: neutrum potest dici: ergo prob. mi. non potest dici primum; quia tunc omnino nondum existebamus, consequenter nec liberi eramus; cum tamen libertas sit peccato essentialis. Neque potest dici posterius; quia tunc Adæ peccatum jam præterit, & etiam nos non

statim habuimus libertatem pro primo instanti vita: ergo. Resp. neg. antec. Certe parvuli non credunt: & tamen ipsis vel maximè prodest iustitia, vel meritum Christi, si eis per baptismum applicetur. Si dicas, parvulos credere per aliorum fidem, repono, eos etiam peccare per alienam voluntatem. Sed om. etiam antec. potest negari consequentia; quia est in potestate DEI, tale, vel tale pactum, sub his, vel illis conditionibus inire.

Ad confirm. Resp. neg. mi. ad prob. neg. primum membrum; ad peccandum enim originaliter non requirebatur actualis existentia, aut actualis libertas: sed sufficiebat, ut nostra voluntates essent alligatae voluntati Adami, & sic peccatum nobis esset liberum, & voluntarium, non physicè, sed moraliter, scilicet in voluntate Adami moraliter nostra: sicut voluntas tutoris est moraliter voluntas pupilli. Unde, qui in voluntate Adami inclusi fuimus, vel ei alligati, tunc cum ipso moraliter peccavimus. Attamen, ut est communis doctorum, tunc necdum maculam actualiter contraximus; sed primum postea, quando in rerum natura exititus, seu anima rationalis corpori infusa fuit. Hinc Authores, qui in Beatissima Virgine admittunt debitum proximum contrahendi peccatum originale, dicunt, eam quidem in Adamo peccasse, sed in primo instanti, infusa gratiâ preventam, à macula actualiter contrahenda præservatam fuisse: nos autem debitum proximum in immaculatissima Virgine negabimus, & solum remotum admitemus.

300. Ob. 10. Si generatio naturalis est conditio, inferens peccatum originale, tunc nuptiae sunt illicita: sed hoc est fallsum: ergo. Confirm. 1. sequeretur ex nostra sententia, quod DEUS, creans de novo animas, peccato infectas, peccaret: hoc dicere est blasphemum: ergo. Confirm. 2. Non peccat generans, nec generatus, nec DEUS: ergo nulla datur rima, ut ait Julianus, per quam ingrediatur peccatum. Resp. dist. ma. Si generatio est conditio per se inferens peccatum, conc. ma. si tantum per accidens. neg. ma. & conc. mi. neg. conseq. Facere aliiquid, ex quo per se sequitur alterius peccatum, est malum; at non est malum, facere aliiquid, ex quo tantum per accidens sequitur malum, quando quis uitio suo ad actionem, sicut facit generans, utens iure conjugii. Non autem per se sequitur ex generatione peccatum; quia etiam generatio sufficit in statu iustitiae originalis, ut rectè docet S. August. l. 14. de civit. DEI. c. 2. 4. & 26. Gignitur itaque à parentibus natura corrupta, sed causa corruptionis pertinet ad primum hominem: parentes autem immediate tantum permittunt illam corruptionem, seu peccatum originale.

301. Ad 1. confirm. neg. ma. Etiam creatio animæ est tantum per accidens conjuncta cum peccato, & DEUS creans animas, mox inficiendas, utitur iure suo; quia, utpote gubernator universalis, debet providere bono universali, ne deficiat genus humanum. ita S. Thomas 1. 2. q. 83. a. 1. ad 5. ubi ita ait: Dicendum, quid bonum commune præfertur bono singulari: unde DEUS, secundum suam sapientiam, non prætermittit universalem ordinem rerum, qui est, ut tali corpori talis anima infundatur, ut vitetur singularis in-

infelix bujus animæ, præsertim, cùm natura animæ hoc habeat, ut esse non incipiat, nisi in corpore, ut in prima habitum est. Melius est autem ei sic esse secundum naturam, quā nullo modo esse, præser-
tum, cùm possit per gratiam damnationem evadere.
Hæc S. Thomas.

Ex quo textu obiter etiam respondeatur iis, qui dicunt, prolem in peccato natam non debere grates parentibus; eoquòd melius ipsi sufficerent non nasci; negat enim id S. Doctor hoc loco. Verum quidem est, præstare, non esse, quā DEUM offendere: supposita tamen of-
fensa, optabilius est, aliquamdiu conservari peccatorem, & in eō maculam perseverare cum spe felicitatis æternæ, & aliorum bonorum. Ad 2. confir. Resp. non peccare generantem; quia hic potest esse justus, & justè officio suo fungi: attamen, ut recte S. Augustinus, sicut granum sine palea generat triticum cum palea: ita homo sine peccato, generat hominem cum peccato; peccat autem tunc generatus, vel potius, jam cum, & in Adamo peccavit, non personaliter, sed originaliter: nūc autem ma-
culam actu contrahit:

302. Ob. 11. Peccatum originale non est dictum, aut factum, aut concupitum: ergo non est peccatum. Confirm. Peccatum hoc juxta nos est vitium naturale: ergo deberet attribui DEO conditori naturæ. Resp. 1. om. antec. neg. cons. Definitio illa est peccati actualis, non originalis. Resp. 2. neg. antec. est enim physi-
cæ factum Adami, scilicet comedio prohibita, moraliter factum nostrum. Quæritur tamen adhuc inter authores salva fide, an cum aliis peccatis, actualiter à nobis commissis, conveniat peccatum originale, prout à nobis factum est, univocè, an tantum analogicè, de quo vide Tannerum tom. 2. disp. 4. q. 7. dub. 1. n. 13. qui putat, analogicè tantum convenire, eoquòd ratio voluntarii non eodem modo conveniat originali, ac actuali: alii censent oppositum.

Ad confirm. Resp. vocem naturale plures habere significaciones. Aliquando significat per se connexum cum natura rei: sic autem peccatum originale non est naturale; quia natura potuit esse sine peccato absque miraculo. Ali-
quando significat, non supernaturale: & sic peccatum hoc est naturale. Aliquando significat, id, cuius natura est capax: & sic Apostolus ad Ephes. 2. v. 3. ait: Eramus natura filii iræ. Hinc sub distinctione omitto antec. neg. conseq. quia, quod tantum per accidens convenit naturæ, & cuius tantum quomodoconque natura est capax, id DEO tribui non potest. Nec dicas, potius damoni, tanquam conditori, attribuendas ani-
mas peccato foedatas, quā DEO; nam, cùm per accidens tantum, ratione circumstantiarum, ad quas non DEUS, sed Adam physicè, & po-
steri moraliter determinarunt, foedatae sunt, potuere à DEO produci. Nec iterum dicas, hac ratione DEUM producere animas, ut eas dæ-
moni subjiciat; non enim eas ullo modo pro-
ducit in hunc finem, sed tantum producit illas, quæ voluntate aliena peccando, scilicet illi subjecerunt.

303. Ob. 12. Peccatum habet sedem in
anima, non in corpore: anima autem non trahi-
tur ab Adamo per generationem, sed produci-
tur à DEO creative: ergo non potest anima ab

R.P. Ant. Mayr, Theol. Tom. I.

Adami peccato infici; nec enim caro potest agere in animam. Ref. 2. dñm partem antecedentis viuanti olim S. Augustino dubiam: at nunc est certa, & Catholica doctrina, quod anima non generatur, sed creetur, de quo Bellarm. tom. 4. contr. 2. l. 4. de amiss. gratia. c. ii. Et videtur ex S. Hieronymo epist. ad Panachium de erroribus Joannis Hierosolymitani desumi, quod ei jam tunc visum fuerit, Ecclesiasticum dogma esse, quod DEUS animas quotidie fabricetur. Itaque con-
cedo utramque partem antecedentis, neg. con-
seq.

Ad hoc, ut anima maculetur, sufficit, ut sit pars hominis, qui ab Adamo generatur; totus enim homo dicitur generari, et si non omnes partes generentur, sicut totus dicitur filius Adæ: id autem, quod constituit filium Adæ, totum fuit in pacto inclusum; quia fuit contentum in lumbis, seu in semine Adami, quando is præceptum accepit, illudque violavit. Sicut etiam Levitæ, & posteri Abrahæ, dicuntur ad Hebr. 7. v. 5, fuisse de lumbis ejus, & Christus psalm. 131. v. 11. dicitur de fructu ventris David: ergo etiam anima fuit in pacto cum Adamo inclusa; imò ipsa moraliter per voluntatem Adami peccavit; nam caro strictè loquendo non potest peccare; cùm non habeat voluntatem, nec ipsi, utpote inanimata, possit moraliter applicari voluntas Adami. Quare postea, quando anima constituit filium Adami (quod fit in primo instanti, quo unitur corpori) statim est maculata: verbo: fi-
lius Adæ fuit maculatus peccato, cùmque peccatum non sit in corpore, sed in anima, fuit ma-
culatus in ista. Quid spectat ad illud additum, carnem non posse agere in animam, Resp. quod, et si caro non agat in animam physicè, ta-
men fortè aliquo modo dici possit agere mora-
liter: modò illa caro fuerit inclusa in pacto cum Adamo.

ARTICULUS IV.

An B. Virgo contraxerit peccatum
originale, vel saltem habuerit debitum,
illud contrahendi,

304. Ut ex hucusque dictis colligitur,
peccatum originale non est ma-
cula aliqua physica, sed moralis;
nec tantum moralis in eo sensu, quod macula
reddat moraliter minus estimabilem, sicut
e. g. ignorancia, sed quod eum reddat verè cul-
pabilem, & pœnâ dignum. Unde etiam non
est tantum pœna; (nam una pœna non puni-
tur altera, sicut tamén peccatum originale punitur
variis pœnis, de quibus inferius) sed est verè
culpa, non actualis, sed habitualis, atque etiam
habitualis aversio à DEO: imò à S. Ignatio Mar-
tyre epist. ad Trallianos vocatur antiqua impietas;
nam sub medium de Christo Domino sic scri-
bit: Ut nos sanguine suo mundaret ab antiqua im-
pietate, & vitam nobis præstaret, incipientibus
nobis jam perire pro malitia, quæ erat in nobis.
Cùmque hoc peccatum privet hominem gratia
sanctificante, est majus quovis veniali, ut ad-
vertit Suarez in 1. 2. tr. 5. disp. 9. de pecc. orig.
sec. 2. num. 24. quanquam veniale secundum
K. quid

quid sit gravius, respectu personæ, cui magis est voluntarium.

305. Hoc peccatum absolute contrahitur in ipsa infusione animæ in corpus, non ante; nam animæ, nondum creatae, nondum contraxerunt peccatum originale; transfunditur enim suo modo à parentibus (ut est communis modus loquendi) ratione generationis. Quare, quando Scripturæ dicunt, omnes in Adam peccasse, e. g. ad Rom. 5. v. 12. In quo omnes peccaverunt: non volunt dicere, omnes homines, adhuc in statu possibilis, vel futuritionis existentes, jam contraxisse peccatum: sed verborum illorum sensus tantum est, quod omnes illi fuerint inclusi in pacto DEI cum Adamo (de quo n. 271.) & quod ideo actio, qua fuit physicè Adami, fuerit moraliter omnium hominum, ex Adamo nasciturorum: adeoque isti contraxerint peccatum illud sub conditione, si scilicet essent nascituri.

Unde (quod in hac questione bene notandum) aliud est, in Adamo peccasse, aliud, peccatum illud contraxisse. Prius (ut jam diximus) est, fuisse inclusum in pacto, & actionem in, & cum Adamo moraliter fecisse: ad quod non requiritur actualis existentia, sed sufficit moralis (qualis datur etiam hominum futurorum) quia etiam actio non physicè, sed tantum moraliter fit à taliter peccante. Secundum est, esse actualiter maculatum: ad quod requiritur actualis existentia. Prius, juxta communem modum loquendi Theologorum, est, habere debitum proximum contrahendi peccatum, seu maculam: alterum est, actualiter esse eam maculam infectum, per quam maculam infans constituitur, non quidem actualis peccator; quia infans nullam actionem tunc elicit: sed habitualis peccator, & habitualiter aversus à DEO; quatenus peccatum originale in ipso habitualiter perseverat, donec suis remedii deleatur: de qua re vide dicta. n. 281.

306. Hoc autem debitum, ut ex dictis colligi potest, distinguitur à Theologis duplex. proximum, & remotum. Prius, seu proximum dicitur, quod oritur ex inclusione in pactum cum Adamo initium; ex hoc enim proximè sequitur, quod, supposita prævaricatione Adami, debet taliter inclusus, in instanti lux conceptio- nis, vel potius animationis, aut infusionis animæ in corpus, esse maculatus macula originali, nisi eo ipso instanti DEUS ex misericordia sua, & voluntate extraordinariè benevolia, infundat gratiam sanctificantem, & sic maculam illam impedit. Alterum, seu remotum debitum dicitur, quod non oritur ex inclusione in pactum, sed tantum ex descensu ab Adamo, per ordinarium naturalem modum generandi ex semine virili, & utero matris; quia homo taliter genitus, eti ex speciali privilegio non fuerit in pacto inclusus, debuisset tamen de via ordinaria includi, nisi DEUS singulari favore cum ipso dispensasset.

Rectè autem vocatur hoc debitum remotum; quia tantum est debitum subeundi pactum, ex quo primùm sequeretur debitum proximum, seu debitum contrahendi peccatum. Debitum proximum, ut diximus n. preced. afferit secum, quod quis jam possit dici peccasse in Adamo: non autem hoc afferit debitum tantum remotum; quia, qui in pacto inclusus non fuit, adeoque ejus voluntas voluntati Adami alligata non

fuit, hic non potest censeri, moraliter una cum Adamo agere, consequenter actio physica hujus, non est actio moralis illius. Unde, quando auctores aliqui antiquiores admiserunt, B. Virginem in Adamo peccasse, non admiserunt tamen ullo modo, quod absolute contraherit culpam originalem, sed ad summum conditionate, si scilicet eam DEUS non prævenisset suā gratiā in primo instanti Conceptionis. Dico Conceptionis; quia sic omnes loquuntur: intelligunt tamen instantis infusionis animæ: & sic etiam deinceps hunc terminum Conceptio in hac significacione usurpabimus. Recentiores autem Theologi longè communius negant, in B. Virginē habuisse debitum proximum, & tantum admitunt remotum.

307. Debet autem admitti, quod etiam B. Virgo sit aliquo modo ex meritis Christi redempta; alias enim ipsa non esset Christo Salvatori, ut tali, obstricta; nam ei ut tali non esset obstrictus, qui non esset redemptus. Dicere autem, quod aliquis non esset obstrictus Salvatori ut tali, esset restringere ejus dignitatem, seu animationem, ut per se patet. Hinc Christus Dominus debet esse Redemptor, non tantum rotius generis humani, sed etiam singulorum hominum, nullo prolsus excepto; si enim habet communissimus fidelium sensus, & in tanta latitudine communissime accipiuntur textus S. Scripturæ, qui de Christo redemptore loquuntur. Ex quo tamen non sequitur, quod etiam textus, qui universaliter loquuntur de contracto Adami peccato, simili in latitudine debeant exponi; nam, ut Catholicæ omnes fatemur, Scriptura non est ex se clarissima, sed saxe opus habet expositione, quæ, ut authenticæ sit, debet fieri vel ab Ecclesia, vel traditione, vel communii fidelium, aut etiam doctorum sensu: & tunc habebit vel certitudinem fidei, vel inferiorem, proportionaliter ad auctoritatem exponentis.

Jam Redemptio est duplex, Preservativa, & Reparativa. Hæc tunc datur, quando quis maculam, captivitatem, vel malum aliud, jam incurrit, & ab aliquo postea dato prelio liberatur. Hac ratione nos sumus redempti à Christo, postquam jam incurramus malum, nempe maculam originalem, & captivitatem sub dæmonis potestate. Preservativa autem redemptio datur, quando quis prius iuvatur, & liberatur à malo, ut nunquam illud incurrat, nunquam maculam contrahat, nunquam in captivitatem astrahatur. In hoc sensu loquitur Psalmista, dicens: psal. 85. v. 13. Eruisti animam meam ex inferno inferiori. & psal. 143. v. 10. Redempti David servum tuum de gladio maligno. Et sic juxta sententiam piam negantum, B. Virginem contraxisse maculam originalem, ipsa redempta est.

308. Hæc redemptio preservativa longè nobilior, ac melior est, quam reparativa, quod probari, & simul explicari potest varii clarissimi exemplis: & primò exemplo morbi. Potest quis liberari à morbo, postquam jam æger lecto decubuit; & hæc est redemptio reparativa. Potest quis liberari ab eodem, e. g. à contagione pestifera, remedii preservativis, quæ cententur præstantiora: certè Hippocrates l. 5. de morbis popularibus loquens ait: Si aliquid Divinum est in medicina, quid nisi precautio? Similia habent Galen.

An. B. V. peccat. origin. contraxerit, vel saltem habuerit debitum illud contrahendi. 78

Galenus in Isagoge, Avicenna, & alii apud Gor-
maz de Incarnat. n. 823. Et sane videtur per
se notum, majus esse beneficium, si semper con-
serveris sanus, quam si, postquam jam debuisti
decumbe, primum saneris.

Hæc tamen ipsa redemptio præservativa
iterum duplicit modo fieri potest. 1. Si quis
jam conjunctus morbidis, ex quorum consor-
tio deberet sequi morbus, nisi remedio sumpto
præveniatur, rali remedio juvetur, & à morbo
liberetur: & sic se habet redemptio ejus, qui in-
currit debitum proximum peccandi. 2. Si is,
qui alias deberet conjungi cum talibus morbo
infestis, impediatur, ne cum iis conjungatur: &
sic se habet redemptio ejus, qui tantum incurrit
debitum remotum, & impeditus est ab incur-
endo debito proximo per hoc, quod non fue-
rit inclusus in pacto.

Alia similitudo sumi potest à captivitate.
Potest quis dato pretio liberari à captivitate, &
vinculis, in quæ jam incidit apud latrones: &
hæc est redemptio reparativa, quali nos rede-
mit Christus Dominus à potestate, & captivitate
dæmonis. Potest aliis, cui jam proximi-
funt latrones, eique jam volunt injicere vincu-
la, eo ipso momento, quo injicia erant
vincula, soluto pretio liberari: & hæc est re-
demptio præservativa, similis illi, qua quis, ha-
bem debitum proximum, peccatum contrahen-
di, liberatur à culpa originali. Potest iterum
aliis ita liberari, ut neque incidat in latrones, e.
g. si dato pretio conducatur ei viæ dux, qui per
aliam viam, quam alias taliter redemptus non
invenisset, illum ducat, ut latrones obvios non
habeat: vel, si dato pretio constituant ipsi equus,
quo latrones effugiat. Et hæc est redemptio
præservativa nobilior, similis illi, qua aliquis libe-
ratur à peccato originali & etiam debito proxi-
mo illud contrahendi. His præmissis

309. Dico I. Beatissima Virgo, in primo
sua Conceptionis instanti, fuit ab omni labe ori-
ginali immaculata. ita præter paucos, reliqui
doctores, & fideles communisimè omnes. Ar-
gumenta autem pro hac pia sententia (ut eam
vocat Alexander VII. in sua Bulla) tot suppon-
tunt, ut libros multos jam impleverint, nec à
longè omnia afferre licet; itaque ex pluribus
paucissima feligo: qui plura cupit, aedat Suarezum
tom. 2. in 3. p. disp. 3. per totam. Ferdinandum
Salazar in *Defensione immaculatae Concep-*
tionis per totum librum. Gormaz. de *Incarna-*
tione disp. 19. Platelium p. 2. c. 4. §. 3. n. 329.
Tannerum tom. 2. disp. 4. q. 7. dub. 2. Care alem
Everardum Nidhardum, in *examine 4. propo-*
sitionum, & alios plures, qui passim fusi sunt in extol-
lendo hoc Virginis Deiparae privilegio.

Prob. Conclusio 1. ex Scripturis, quæ, li-
cet expreßè assertione nostram non affirment,
(alias enim esset de fide, & opposita contra
fidem: quod tamen de hac dicere est sub gravissi-
mis peccatis prohibitum) implicitè tamen, &
arguitivè nostræ conclusioni plurimè favent. Sic
Cantic. 2. v. 2. de B. Virginie sub schemate spon-
ta dicitur: *Sicut lumen inter spinas, sic amica mea*
inter filias. Rursus Cantic. 4. v. 7. *Tota pulchra es,*
amica mea, & macula non est in te. Item Gen. 3. v. 15.
de B. Virginie, quæ est illa mulier, inter cuius, & ser-
pentis semen, inimicitiæ futuræ erant, scilicet inter

Christum Mariæ filium, & impios, ac infideles,
qui ex patre diabolo sunt, de hac, inquam, mu-
liere dicitur: *Ipsa conteret caput tuum:* & ita le-
gendum esse probat Cornelius in hunc locum
per caput autem, scilicet serpentis infernalis, seu
dæmonis, vel intelligitur potestas dæmonis, cui
nunquam subjecta fuit Beatisima Virgo, sed po-
tius eam sibi subjecit: vel intelligitur peccatum
originale. Iterum Prov. 8. v. 22. *Dominus possedit*
me in initio viarum suarum: hoc est, in initio sua ci-
tæa creata providentia, ut nullo instanti viderit me
à dæmore possessam, ratione peccati originalis,
sed semper possessam à se, ratione gratiæ. Item
Esteris 15. v. 12. & 13. dicit Assuerus ad Estherem:
Noli metuere: non morieris; non enim pro te, sed
pro omnibus hæc lex constituta est: quam historiam
suiss figuram præservationis B. Virginis à mor-
te peccati originalis, plures Patres, & doctores
affirmant. Plura vide apud autores supra ci-
tatos.

310. Accedit traditio jam à tempore A-
postolorum; Flavius Dexter enim, qui vixit sa-
culo IV. & cuius mentionem facit S. Hieronymus
de Scriptoribus Ecclesiasticis: hic, inquam, Flavius
in historia perpetua ad annum 308. n. 9. ita habet:
Jacobi predicatione celebratur in Hispania festum
immaculæ, & illibatæ Conceptionis DEI genitri-
cis Marie: de quo etiam, & aliis idem testanti-
bus, vide Gormaz de incarnatione n. 816. S. Ja-
cobus in Liturgia, quæ habetur tome 6. Bibliotheca
Patrum, ait: *Commemorantes sanctissimam, im-*
maculatam, gloriissimam Dominam nostram Ma-
trim DEI: & paulò post: *Commemorationem*
agamus sanctissime, immaculæ, gloriissime, be-
nedictæ Domine noſtre Matris DEI, & semper
Virginis Marie: & iterum: *Precipiue sanctissime,*
immaculatæ, super omnes benedictæ, gloriæ Do-
mina noſtre Deiparae, semperque Virginis Marie.
Et rursus: *Dignum est, ut te verè beatam dicamus*
Deiparam, semper beatam, & omnibus modis ir-
reprobensam, & Matrem DEI noſtri.

311. Prob. 2. ex SS. PP. quorum textus
in varias classes dividit Suarez tom. 2. in 3. p. disp.
3. sec. 5. quem opera pretium est videre, Pau-
cos affero. S. Augustinus l. de natura, & gratia,
c. 36. ait: *Excepta itaque Santa Virgine Maria,*
de qua, proper honorem Domini, nullam prorsus
cum de peccatis agitur, babere volo questionem;
unde enim scimus, quid ei plus gratia collatum fue-
rit, ad vincendum omni ex parte peccatum, quæ
concipere, ac parere meruit eum, quem constat, nul-
lum habuisse peccatum. Loquitur autem S. Do-
ctor etiam de peccato originali; quia agit con-
tra Pelagianos, & univeraliter de omni pecca-
to; alias enim oportuisset etiam alios Sanctos
excipere. S. Damascenus orat. 1. de Nativ. Virg.
agens de conceptione ait: *Natura gratia factum*
antevertere minime aucta est; verum tantisper ex-
pe l'avit, dum gratia fructum suum produxit. Ex-
hortatur deinde post pauca B. Virgo Immaculatum
Semen, & Fetus Sanctissimus. S. Laurent. Justi-
nian. serm. de annuntiatione. *Ab ipsa namque sui*
conceptione, in benedictionibus preventa dulcedatis,
atque à damnationis aliena chirographo, prius eſ
sancificata, quam nata. Iterum de casto connu-
bio Verbi, & animæ c. 7. circa medium: *Quotquos*
enim ex ipsa nati sunt propagine (exceptis du-
taxat Mediatore DEI, & hominum, homine Christo
JESU

JESEN. ipsius Matre) sub hac peccati lege sunt conditi. Et l. de gradibus perfectionis c. 1. circa medium. Ab hoc quippe originali delicto nullus excipitur, praeter illam, que genuit mundi Salvatorem. S. Vincentius Ferrerius ferm. 2. de Nativ. B. Virg. Et facta est lux. Ecce sanctificatio Virginis Mariae. Non credatis, quod fuerit, sicut in nobis, qui in peccatis concipiuntur, & nascimur, & nutritumur . . . sed statim, postquam fuit corpus formatum, & anima creata, tunc fuit sanctificata. Idiota, qui ante 900. saltet annos scripsit, & ob humilitatem hoc nomen assumpsit, in contemplatione de Virgine Maria c. 2. sententiam nostram ex professo adstruit, & ait: Macula peccati, sive mortalitatis, sive venialis, sive originalis, non est in te, nec unquam fuit, nec erit. & c. 6. Fuerunt in te ab originali labe preservatio, Angelica salutatio, Spiritus S. superventio, & Filii DEI conceptio. S. Anselmus l. de conceptu virginali c. 18. Decens erat, ut ea puritate, qua major sub DEO nequit intelligi, Virgo illa niteret, cui DEUS Pater unicum filium suum, quem de corde suo equaliter sibi genitum, tanquam seipsum diligebat, ita dare disponebat, ut naturaliter esset unus, idemque communis DEI Patris, & Virginis filius: & quam ipse filius substantialiter facere sibi matrem eligebat: & de qua Spiritus S. volebat, & operatus erat, ut conciperetur, & naceretur ille, de quo procedebat. Plura vide apud Suarezium loc. cit.

312. Addo tantum textum S. Thomae in 1. sententiarum dist. 44. q. 1. a. 3. ad 3. ubi textum citatum S. Anselmi exponit: ita autem habet: Dicendum, quod puritas intenditur per recessum à contrario: & ideo potest aliquid creatum inventari, quo nihil purius esse potest in rebus creatis, si nulla contagione peccati inquinatum sit: & talis fuit puritas Beatae Virginis, que peccato originali, & actuali immunis fuit: fuit tamen sub DEO, in quantum erat in ea potentia ad peccandum. Si quis vellet dicere, hoc textu tantum significari, Beatissimam Virginem immunem, ac puram fuisse ab originali, non in conceptione, sed tunc primum, quando postea purgata, & sanctificata fuit, planè non esset audiendus; sic enim non esset verum, quod nulla contagione peccati inquinata sit modo speciali, qualem utique S. Doctor in B. Virgine adstruit; nam omnes Sancti debent ita esse puri, si volunt cœlum intrare: neque tanta esset hæc puritas, ut major in creatis esse non possit. Certè, si Adam non peccasset, majorem hac puritatem habuisset: & potuit non peccare. Alios Angelici textus omitto; quia illas editiones operum ejus, in quibus inveniri dicuntur, non habeo, videatur Gorazdus de incarnat. n. 820. & seq.

313. Prob. conclus. 3. ex Ecclesiæ favore, & fidelium sensu. Quod Ecclesia favet pia nostra sententia, est nimis clarum: certè eam laudat, piam vocat, & multis prærogativis inter præfert. Hanc doceri permittit in cathedra pulpitum, libris: alteram publicè, & privatim prohibet. Declarat, cultum, secundum piam sententiam B. Virgini exhibitum, esse pium. In ejus favorem, edidere Bullas Sixtus IV. Paulus V. Gregorius XV. & præsertim anno 1562. Alexander VII. quam magna ex parte refert Platelius parte 2. num. 330. totam autem Everhardus Niedhardus in exam. 4. proposit. part. 2. §. 3.

qui part. 3. §. 2. insuper ait, eam Bullam primum editam post duos annos, huic rei expendenda impensos, & p. 5. §. 1. ait, esse propria Papæ hujus manu totam exarata.

Addit idem, Pontificem dixisse regis Hispani oratori, se egisse prius adverarium refractorum hujus cause, sæpe in omnes partes eam discussisse, orationes fuditisse, Bullam jam scriptam quatuor menses sub imagine Crucifixi habuisse, ut DEUS scilicet veritatem inspiraret; tandem Festo Immaculatæ Conceptionis Missam pro hac causa celebrasse, & Constitutionem sub sacris linteaminibus altaris collocasse, ac finito sacro eam subscriptum fuisse; & si vel minimum dubium ei occurisset, le non subscriptum fuisse. In hac ergo Bulla expressè dicit hic Pontifex, se velle, exemplo suorum Prædecessorum, huic sententiæ favere.

314. Concilium Basileense ss. 36. definit sententiam nostram, tanquam piam, & consonam recte rationi, fidei, & Scripturæ, ab omnibus Catholicis approbadam, tenendam, & amplectendam; vetatque docere contrarium. Quamvis autem hujus Concilii authoritas in plurimis non sit irrefragabilis, tamen saltet ex eo colligitur sensus communis tot Episcoporum, illuc confluentium. Concilium Tridentinum ss. 5. sum generale decretum de peccato originali sic claudit: Declarat . . . non esse suæ intentioni, comprehendere in hoc decreto, ubi de peccato originali agitur, Beamat, & immaculatam Virginem Mariam DEI genitricem: sed observandas esse Constitutiones felicis recordationis Xisti (seu Sixti) IV. &c. Imò refert Platelius p. 2. c. 4. n. 349. P. Nicolaum Lancicum anno 1599. ex speciali licentia Clementis VIII. in actis hujus Concilii legisse, quod ferme omnes Episcopi, ad eam questionem examinandam deputati, suffragium pro immaculata Conceptione dederint.

Quod autem etiam sit pro nostra sententia communis fidelium sensus, est innegabile, tum quia Alexander VII. in sua Bulla hoc affirmat, tum quia, exceptis paucissimis, pro ea stant doctores, & Academia omnes, Religiosi Ordines, si forte unum excipias, omnes: insuper, à ducentis saltet annis, fideles utriusque fætus communissime pro ea, tanquam pro aris, & foci, certant, ac festum Immaculatæ Conceptionis maxima devotione peragunt. Quin imò ex ordine S. Dominici S. Vincentius Ferrerius suprà citatus, stat pro nobis, & teste Everhardo Niedhardo, exam. 4. propositionum part. 2. §. 3. ex eodem Ordine absque comparatione plures fuerunt, qui sententiam nostram amplexi sunt, quam, qui ei contrarii fuerunt. Rursus eodem teste §. 8. Capitulum Hispalense ejusdem celeberrimi Ordinis statuit, ut deinceps non sit ipsis curæ defendere, quod B. Virgo sit concepta in originali, eo quod sit materia inutilis, & valde scandalosa; quia (ut additur) ferme tota Ecclesia tenet contrarium. Nec Pius V. ut testatur idem Everhardus p. 4. §. 8. absolute afferuit, opinionem nostræ sententiae oppositam, esse probabilem, sed solem permisit teneri, prout, quis, inquit, alterutrum, vel magis pium, vel magis probabile esse, judicaverit. Imò non dubito, etiamnum plurimos in eo celeberrimo Ordine, & cultui B. Virginis singulariter addicto, nobis cum

An B. Virgo peccatum originale, vel saltem habuerit debitum, illud contrahendi. 77
ut sentire, quamvis ob bonum pacis Religio-
ne reverenter hac de re sileant.
Quaeruntur dicta hucusque affe-
ctu[m] 2. in 3. p. disp. 3. sed. 5. Item ad hanc devotionem
incipit Ecclesia homines, propositis indulgen-
tia[s]. & erekta Congregationibus.

315. Confirmantur dicta hucusque, affe-
ndo aliqua in Bulla Alexandri VII. contenta.
Quae dicit Pontifex 1. veterem jam esse fidelis-
m pietatam, sentire de B. Virgine, ejus ani-
mam in primo instanti creationis, & infusionis
corpus, fuisse speciali gratia, ex intuitu me-
torum Christi, à macula originali præservatam,
et hoc sensu cultam fuisse festivitatem Con-
ceptionis ejusdem. 2. Sextum IV. in hujus com-
mendationem edidisse Constitutionem, quam
innovaverit Concilium Tridentinum. 3. ere-
ctum esse, approbantibus Romanis Pontifici-
bus, Ordinem Religiosum, sub hoc nomine,
enim confraternitates: concessas esse indulgen-
tias, & acceditibus Academiis, ferme jam o-
mnibus Catholicos hanc sententiam complecti.
Paulum V. vetuisse doceri publicè opinio-
em contrariam: Gregorium autem XV. etiam
enisse doceri privatim.

Uterius 5. ait, offensiones, & scandala, ex contraria sententia fuisse orta, quibus voluerint tradecessores sui obviare. 6. Sacram Romanam Ecclesiam festum hoc celebrare, & Officium ejus etiam ordinasse. 7. velle se, exemplo tradecessorum suorum, huic pietati, cultui, & fello, favere: & consequenter innovare decreta priorum Pontificum. 8. eos, qui decreta hæc interpetantur, ut pia sententia favore Pontificis frustretur, vel qui, quovis excoigitabili modo, contra eam loqui audeant, pœnas in Constitutionibus dictis contentas, incurrire, & quidem ipso facto 9. prohibere se liberos contra hanc piam sententiam editos, post Pauli V. Constitutionem (hanc Pauli V. Constitutionem exhibet *Tannerus* tom. 2. disp. 4. q. 7. 15.) 10. Tandem addit, iisdem etiam pœnis subjicere eos, qui contrariam opinionem darent, aut defensores ejus peccati mortalis damnari essent.

316. Probatur conclusio 3. Ecclesia Romana tota nunc celebrat festum Conceptionis Virginis, & Ecclesia Græca illud, teste Suarezio tom. 2, in 3. p. disp. 3. sec. 5. jam celebravit ante mille annos: ergo debet Conceptio illa esse sancta; nam Ecclesia celebrare non potest, quod sanctum non est. Et hæc est ratio, qua Thomas probat, Beatissimæ Virginis Nativitatem sanctam fuisse. Nec dicas, celebrari tantum Conceptionem moraliter sumptam, hoc est, tempus aliquod sequentium primum instans Conceptionis: in quo fuerit sanctificata, nam propositum docet Alexander VII. citatus 2. praed. & idem alias dici pariter posset de Nativitate

Nec dicas, celebrari eam Conceptionem, ut magnum beneficium DEI, festa gratiarum-
ctione; nam plene fideles volunt illam cele-
breare, tanquam valde honorificam B. Virginis,
qualis tamen non esset, si maculata fuisset, &
ha replica veræ forent, S. Bernardus ep. 174.
non contradixisset Lugdunensibus Canonicis, ex
o, quod rem novam introduxissent. Eodem
modo Ecclesia instituit Ordinem Religiosum, ab
immaculata conceptione dictum, in cuius regu-
la c. 3. dicitur, *Animam Virginis à primo instanti
creationis fuisse sanctam*, de quo vide Suarez tom.

2. in 3. p. disp. 3. sect. 5. Item ad hanc devotionem
incitavit Ecclesia homines, propositis indulgen-
tia, & erectis Congregationibus.

Huc spectant etiam revelationes de hoc mysterio factæ. Certe libro 6. revelationum B. Birgittæ c. 49. dicit Beatissima Virgo. *Veritas est, quod ego concepta fui sine peccato originali, & non in peccato.* item eod. lib. c. 55. eadem B. V. eidem ait: *Placuit DEO, quod amici sui pie dubitarent de Conceptione mea, & quilibet offenderez zelum suum, donec veritas clareceret in tempore præordinato.* Quod autem contrarium revelationum sit S. Catharinæ Senensi, in vita ejus nullo modo habetur: nec etiam quidquam contrarium in sermonibus S. Antonii Patavini, ut testatur Suarez cit. tom. 2. in 3. p. disp. 3. sec. 5. Refert econtra Bernardinus de Bustis Ord. Seraphici eximius vir in suo *Mariali*, impresso an. 1513. sermon. 7. de excellent. Virginis Concept. in fine Fantino Episcopo Patavino, dum legeret tertiam partem Summæ Angelici, & miraretur ejus sententiam de B. V. Conceptione, apparuisse B. Thomam, atque ei dixisse: *Quando talem opinionem posui, solum habui respectum ad Divinum statutum, quo B. Virgo peccatum originale contrahere debuerat, nisi per Filium suum fuisset preservata: sed DEI Filius matrem suam ab originali macula preservavit: & his dictis disparuisse.* Addit de Bustis, hanc revelationem Episcopum suo Vicario non sine lacrymis narrasse. Refert etiam Platelius p. 2. n. 355. (& Sisilianus apud P. Leonardum Tschiderer, de lapsi hominis lib. arbitrio n. 23. ait, esse liquidissimæ, & firmissimæ authoritatis; cum de ejus veritate ab Inquisitoribus Hispánicis lèpius authenticæ inquisitiō facta sit, & semper hoc miraculum authenticum inventum, atque ab omnibus pro verissimo habitum) anno 1428. 9. Sept. Dominum Franciscum Muleti Canonum Vicensem, Manrefæ in templo intersectum, rediisse ad vitam, & revocâsse priorem opinionem, ac dixisse, se in altera vita piam sententiam veram didicisse.

317. Prob. conclus. 4. ratione. Quando
B. Virgo dicitur *gratiā plena*, juxta omnium, etiam
D. Thomæ 3. p. q. 27. a. 1. *in corp.* expositio-
nem, indicatur, ei data esse præ omnibus aliis ma-
jora gratiæ privilegia: imo, ut habet S. Doctor
3. p. q. 7. a. 10. ad 1, ei data esse omnia privilegia, &
gratiæ dona, quæ juxta rectam rationem de-
cent Matrem DEI: simillima habet S. Doctor
3. p. q. 27. a. 5. *in corp.* Hinc inferunt SS. PP. &
cum his S. Thomas 3. p. q. 27. a. 1. *in corp.* & a. 4. *in corp.* atque Theologi, sanctificationem Beatissimæ
Virginis in utero, immunitatem ab omni pecca-
to actuali &c. ergo etiam potest inferri immu-
nitas à peccato originali; quia non minus
hæc decet matrem DEI; nam decuit DEUM,
matrem habere purissimam; ex hoc enim inferit
S. Thomas cit. q. 27. a. 4. *in corp.* eam debuisse ca-
se omni peccatoactuali: atqui originale majus
est aliquo actuali: ergo.

Dein, si ex hac decentia à S. Thoma. 3. p. 9.
27. a. 1. in corp. & a. 4. ad 1. infertur , quod
B. Virgo debuerit carere omni fornicatione , quod de-
buerit esse semper virgo , quod ejus corpus in
sepulchro debuerit manere incorruptum &c.
cur non magis inferatur , debuissse eam semper
manere sine peccato ; cum etiam tantum semel
K. 3 ha-

habuisse peccatum, sit aliquid turpius, & minus decens, quam illa priora. Adde, quod B. Virginis debuerint utique concedi ex gratia, quae aliquibus aliis fuere concessa: atqui non tantum Angeli, sed etiam Adam, & Eva, fuere sine originali peccato: ergo. Insuper, cum S. Joannes Baptista fuerit sanctificatus in utero, itemque Jeremias, demus Matri DEI aliquid plus, quam servis, & dicamus, eam nunquam maculatam fuisse.

318. Hucusque dicta intelligenda sunt de donis gratiae sanctificantis, vel illis, quae conducebant ad majora merita, vel maiorem sanctitatem, & dignitatem Beatae Virginis, non vero de aliis donis e.g. gratiarum gratis datum, ex quibus, quae ipsi collata fuerint, dubitatur: nec necesse fuit, ei alia omnia conferre; cum non ob ipsam, sed potius ob alias data fuissent, nec ad majorem ejus sanctitatem aliquid contulissent. Sic non habuit donum immortalitatis; quia nec proprietas est donum gratiae, nec Christus id sibi voluit: neque habuit B. Virgo alia quedam privilegia, Sanctis quibusdam concessa, etiam supernaturalia, sed non spectantia ad ordinem gratiae sanctificantis, vel meriti: imo nec habuit semper plura, & plura in iis, in quibus proceditur in infinitum; quia debuit aliquando DEUS mensuram finitam determinare; cum infinitum dari non posset.

319. Dico 2. B. Virgo non tantum caruit peccato originali, sed etiam debito proximo illud incurriendi: & tantum habuit debitum remotum. Prob. conclusio 1. ipsa auctoritate, & communis sensu modernorum doctorum, atque etiam fidelium: certe recentiores ita communissime docent. Prob. 2. Immunitas ab hoc debito utique decuit Matrem DEI, ut scilicet esset (quemadmodum loquitur S. Anselmus supra citatus. n. 311.) tantum puritatis, quanta sub DEO intelligi potest; nam, si non fuisset hoc debito immunitis, sane potuisset major sub DEO puritas intelligi, nempe illa, quam habuere Adam, & Eva, in sua creatione ante peccatum. Certe hoc debitum est sat magnus accessus ad peccatum; cum tamen ex S. Thoma citato n. 312. puritas sit recessus a peccato.

Confirm. 1. Decuit, ut Filius Divinus Matrem præservaret ab iis inconvenientiis, quae num. 317. allatae sunt: ergo etiam decuit, ut eam præservaret ab hoc debito, quod, cum supponat alligationem voluntatis B. Virginis voluntati Adami, supponit etiam, eam in Adamo peccasse, ut explicatum n. 305. quamvis postea gratia preventa non contraxerit maculam peccati; nam hoc ipsum jam satis est indecens, & accessus Magnus ad peccatum. Imo, ut P. Thyrsus ait tom. 3. select. disp. disp. 6. f. 3. n. 15. &c. seq. hoc ipsum, quod est, patrassum cum Adamo moraliter illud peccatum, est præcipuum caput malitiae in peccato originali; cum subsequeatur privatio gratiae, aut alia, quae constituant peccatum originale, in parvulo habitualiter existens, sint potius peccata, saltem non sint ita indecentia.

320. Confirm. 2. Magis recederet ab hoc peccato, qui non tantum illud non contraxisset, sed neque cum Adamo moraliter illud patrasset, essetque major in ipso puritas: ergo B. Virgo, quae habuit maximam puritatem sub DEO, habuit etiam puritatem ab hoc debito.

Confirm. 3. Non decuit, ut voluntas illius creaturæ, quæ futura erat Regina Angelorum, & hominum, alligaretur voluntati alicuius sui servi: ergo B. Virgo non fuit inclusa in pacto cum Adamo, adeoque non debuit ab Adamo, & ejus obedientia, vel inobedientia, dependere: quod insuper infertur ex similitudine B. Virginis cum Elthere, de qua n. 309.

Confirm. 4. B. Virgini debet concedi omnis gratia, quae decet Matrem DEI, nec repugnat honori DEI, aut Christi: atqui immunitas à debito proximo eam decet, nec repugnat honori DEI; quia tamen B. Virgo adhuc est sub DEO, ut ait S. Thomas citatus n. 312. In quantum erat in ea potentia ad peccandum: nec repugnat honori Christi, qui tamen est ejus redemptor præservativus; quia B. V. ex meritis Christi fuit exempta, ab hac alligatione suæ voluntatis, ad voluntatem Adami, & consequenter per Christum liberata a peccato originali, ac debito proximo illud incurriendi; nam constanter dicimus, quod hoc speciale privilegium meritus fuerit Matri suæ Divinus Filius, & quidem per merita passionis, & mortis suæ, ut videtur supponere Alexander VII. in suo decreto; quia licet Christus hæc ipsa merita sua ad impetrandum suæ Genitrici hoc privilegium obtulit aeterno Patri.

321. Difficultas videtur esse in explicando decreto Divino, quo decretus est Christus, & ejus sanctissima Mater, atque hujus exemptio a pacto, atque peccato, & quidem per merita passionis Christi. Quidquid autem sit de eorum systemate, qui admittunt decreta DEI virtualiter distincta, scilicet, intentiva, & executiva, res hæc in systemate adstruentum unicum decretum virtualiter indivisibile (quibuscum sensi in tr. de DEO n. 557.) non ita difficeretur explicatur.

Scilicet, ut in tr. de DEO diximus, DEUS nihil decernit, nisi ut instruetus plenissimè scientiam, tam simplicis intelligentiam, quam mediæ; hinc antecedenter ad decretum condendi mundum, & mittendi Christum, ac producendi homines &c. vidit DEUS præter plurima alia, quæ ad hanc rem explicandam afferre opus non est, vidit, inquam, per scientiam simplicis intelligentiam, se posse Christum decernere, ante, vel post Adamum: etiisque posse venire, vel passibilem vel impossibilem: se posse cum Adamo pactum inire, vel non: se posse includere in hoc pacto post eos, vel non, plures, vel pauciores. Se posse id facere propter merita Christi, scilicet passibilis, quam impossibilis: se posse permittere lapsum Adami, vel non.

Vidit DEUS etiam, quod, si pacto cum Adamo initio includerentur posteri Adami, per viam ordinariam ab eo gignendi, tunc quæcumque persona humana per talem viam generaretur, nec specialiter exciperetur, etiam esset in pacto includenda. Vidit ulterius, quod, si Adam peccaret, & ipse velleret habere satisfactionem condignam ab homine, deberet aliqua Divina Persona assumere humanam naturam: & simittenda esset secunda, eaque satisfacere deberet per suam passionem, illa deberet venire in carne passibili. Vidit præterea, DEUM hominem posse in mundum venire, vel per gene-

rationem ex Matre, vel alio modo; nam omnes haec veritates sunt necessariae. Dein videt per scientiam medianam, quod si crearet Adamum, eique posteriorum voluntates alligaret, atque has gratias conferret, ille physice, & posteri moraliter peccarent. Videlicet, quod si mitteret Christum, sive passibilem, sive impassibilem, hic statim sua merita, sive passionis, & mortis, sive alia, oblaturus esset pro Matre, ut sic redimeretur a pacto, & alligatione ad voluntatem Adami.

322. His, & similibus scientiis suppositis, potuit DEUS per unicum virtualiter indivisibile decretum (quod tamen nos ob nostri intellectus imperfectionem in plures formalitates distinguimus) potuit, inquam, DEUS omnia, & inter haec redempcionem B. Virginis, optimè decernere. Et quidem in systemate eorum, qui tenent, Christum non fuisse venturum, si Adam non peccasset, potuit ita decernere: *Volo condere mundum, & in eo producere Adamum, ex quo volo nasci tot homines usque ad finem mundi: at ex his volo alligare ejus voluntati, in ordine ad seruandum preceptum de non comedendo ex arbore scientie boni, ac mali, voluntatem borum determinatè posteriorum* (nam DEUS omnes numeros habet, quos nasci usque ad finem mundi vult, & hinc omnes determinatè alligavit: in eo tamen numero B. Virgo non fuit) *volo insuper Adamo conferre has gratias, & permettere ejus lapsum: ad quem reparandum volo mittere Christum passibilem, ut sua morte, ac passione, dignam satisfactionem præstet, & hominem superabundanter redimat: volo autem eum nasci ex Matre, quamvis sine patre: banc autem ejus Matrem, nascituram ex parentibus ordinaria via, tamen ex meritis passionis, ac mortis Filii, mibi ab isto pro Matre offerendis, volo eam non esse inclusam in pacto, atque adeo immunem ab originali peccato, ac ejus contrabendi proximo debito.*

323. Qui autem tenent Christum venturum fuisse, etiam Adamo non peccante, pri-mam formalitatem decreti hanc ponunt: *Volo mittere Christum, & ad ejus gloriam etiam condere Adamum &c.* dein reliqua, ut in priori decreto. Nec est absurdum, per idem decretum Christum bis attungi, vel bis decerni, prima formalitate decreti præcisiva ab impassibilitate, & passibilitate, item a modo mittendi per Matrem, vel alia via: dein altera formalitate, non præcisiva; haec enim imperfections non sunt in decreto, sed in imperfecto nostro modo explicandi; quia intellectu postea arduo clare non potest ista exponere.

Qui volunt, etiam B. Virginem jam decretam fuisse ante Adamum, debent duas primas formalitates decreti sic ponere: *Volo mittere Christum, nasciturum ex Matre: unde volo propter ipsum producere B. Virginem: propter ipsam autem, & Christum volo producere Adamum &c.* Tantum opus est, novam admittere in nostro intellectu præcisionem, in eo, quod secunda formalitas præcindat adhuc a pacto cum Adamo, inclusione, vel exclusione B. Virginis: unde per illam formalitatem B. Virgo nequidem fuit formaliter exempta a pacto, sicut Christus nondum remotus ab impassibilitate. Et sic ex hucusque explicatis habetur, quod vi decreti, quod modo in hac providentia datur, B. Virgo

non exempta fuisset a peccato originali, nisi ex meritis passionis Christi, quæ per posteriorem formalitatem attinguntur: adeoque per ista exempta, vel præservativè redempta fuerit, quod erat ostendendum. In his autem decretis prorsus nihil est repugnans, aut indignum DEO, & quocunque eorum posito, facile intelligitur, quomodo B. Virgo fuerit, ex meritis mortis Christi, præservativè redempta a peccato, & debito ejus proximo; non tamen a remoto; quia non fuit exempta a communi modo generandi, a quo tamen exemptus fuit Christus.

ARTICULUS V.

Solvuntur Objectiones.

324. **O**b. 1. variis Scriptura locis dicitur, omnes peccasse originiter: ergo etiam peccavit Beatissima Virgo. ant. prob. sic juxta editionem 70. interpretum Job. 14. v. 4. habetur: *Nemo mundus a sorde, neque infans, cuius est unius diei vita. Ad Rom. 3. v. 23. Omnes peccaverunt, & gerent gloria DEI. Ad Rom. 5. v. 12. Sicut per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccaverunt. & v. 18. Sicut per unius delictum in omnes homines in condemnationem: sic & per unius justitiam in omnes homines in justificationem vita. rursus 2. Cor. 5. v. 14. Si unus pro omnibus mortuus est: ergo omnes mortui sunt. & 1. Cor. 15. v. 22. Sicut in Adam omnes moriuntur, ita & in Christo omnes vivificabuntur.* Resp. dist. antec. Dicitur peccasse omnes in sensu accommodo, conc. antec. in sensu strictissimo. neg. ant. & conseq.

Ut Suarez, & alii docent, generales istæ locutiones non sunt strictissime sumenda, ita, ut nullam patientur exceptionem; alias B. Virgo etiam deberet dici actualiter peccasse, quod est fallum; nam Jacobi 3. v. 2. dicitur: *In multis offendimus omnes.* Unde textus isti optimè accipiuntur in sensu accommodo, sive cum aliqua exceptione, & privilegio Matris Divinæ, ut ait S. Anselmus apud Cornelium in 2. ad Cor. c. 5. Quia tamen B. Virgo contraxit debitum remotum, hinc iam indigebat redempcione Christi: & in hoc sensu latiori, potest ei utcumque accommodari S. Pauli comparatio, vel argumentatio, quanquam non omni eodem modo, quo aliis hominibus. videatur num. 307. Dein, licet omnes, qui peccaverunt in Adam, redempti sint, non tamen omnes, qui redempti sunt, peccarunt in Adam; Eva enim non peccavit in Adam, sed ante ipsum.

325. Ob. 2. SS. PP. docent, omnes omnino homines fuisse lapsos per culpam originalem: ergo. Confirm. 1. Idem docent Concilia: ergo. Confirm. 2. SS. PP. communiter docent, B. Virginem fuisse baptizatam, vel a Christo, vel a S. Petro: ergo peccavit etiam ipsa originaliter. Confirm. 3. Angelicus est nobis omnino oppositus: ergo. Resp. neg. ant. Satis, superque ostendimus, plures ex SS. Patribus nobiscum sentire: & forte vix unus, aut alter, & nec isti omnino aperiunt, sunt in sententia opposita; quod ideo fieri

fieri potuit; quia olim sententia pia nondum erat adeò nota, ac nunc: nec Ecclesia Romana tantos favores ei exhibuerat. Adde, Patrum dicta sepe non omnino universaliter accipi posse; cum sepe etiam actualibus peccatis omnes maculatos dicant, ut observat Suarez tom. 2. in 3. p. disp. 3. sec. 5. s. Sexto que.

Quare nec illud, quod S. Augustinus dicit l. 1. de nupt. & concupis. c. 12. nempe, omnem carnem, quæ ex concubitu nascitur, esse carnem peccati, prorsus ita universaliter accipendum est, ut etiam id de B. Virgine intelligendum sit; cum ipsam à peccato omni clarè excipiat, ut patet ex ejus verbis num. 311. citatis: nisi cum quibusdam dicere velis, per carnem peccati non intelligi peccato infectam, sed aliquid aliud, quod tamen necdum satis explicatum videtur. Ceterum hoc spectat dictum S. Ludovici Bertrandi, quod refert Gormaz de incarnat. num. 851. Omnes antiqui Patres, si modo viverent, dicerent, scriberentque id, quod nos sentimus, de immaculata Virginis Conceptione. Certè, si viderent, toti Ecclesiæ celeberrimam esse Immaculate Conceptionis solemnitatem, si viderent tot Bullas Pontificum, tot Academiarum juramenta &c. absque ullo dubio, si fuissent in opposita sententia, eam mutarent.

326. Ad 1. confirm. neg. antec. nam ut Scripturarum, ita & Conciliorum, generales locutiones intelligenda sunt cum exceptione, ut satis patet ex Tridentino, quod *seff. 5. decreto de peccato originali* sub finem addit: *Declarat tamen hac ipsa sancta Synodus, non esse sue intentionis, comprehendere in hoc decreto, ubi de peccato originali agitur, Beatam, & Immaculatam Virginem Mariam &c.* Quibus verbis, ait Suarez, Concilium significat, B. Virginem, nec comprehendi in generalibus locutionibus aliorum Conciliorum, vel Scripturarum; nam est eadem fides, & doctrina Scripturarum, & omnium Conciliorum: nec comprehendi potest ab uno, quod ab alio excipitur. Adde ex eodem Eximio, has locutiones, sive Scripturæ, sive Conciliorum, posse etiam significare, solum Christum esse ex se exemptum: sicut scilicet solus DEUS dicitur habere immortalitatem, aut esse bonus, quamvis creaturæ etiam ex DEI beneficio possint esse tales. Adde, ut advertit idem Suarez, Concilium Millevitanum cap. 2. loqui etiam de nativitate, adeoque ad B. Virginem extendi non posse.

Ad 2. confirm. neg. conseq. nam baptimus etiam potest impendi lis, qui non habent originales peccatum, ut patet in adultis, cum contritione ad eum accidentibus: item in Apostolis, qui jam in circumcisione erant ab eo liberati. Unde primarius finis baptismi est conferre gratiam, ex se remissivam peccati originalis, & actualis, characterem, & capacitatem ad reliqua sacramenta: forma autem non significat necessariò ablutionem internam actualēm absolutam à peccatis, sed tantum sub conditione, si adfert: imo etiam, si adfert peccata, seu maculae, non debent necessariò actu ablui, ut patet in eo, qui fictè accedit ad baptismum.

327. Ad 3. confirm. Resp. me non ignorare, afferri ex Angelico loca complura, quæ nostræ sententiæ minimè favent. Ea videre po-

teris apud Ssondratum in Innocentia vindicata s. m. Sed scio etiam, afferri ex eodem S. Doctore n. 312. Insuper graves authores dicunt, S. Doctorem in c. 5. epistol. ad Rom. sic scripsisse: Omnes in Adam peccaverunt, una excepta B. Virgine, quæ nullam contraxit maculam originalis peccati: quæ verba saltem olim in antiquissimo codice Bibliothecæ Sfortianæ inventa, & Urbano VIII a. 1625. exhibita fuisse dicuntur. Esti autem in communibus exemplaribus, non inveniatur hic textus, extat tamen in omnibus ille, quem citavimus num. 312. qui latius clarus est; unde saltem mens Angelici non est adeò certa. Dein neque adeò certum est, an non S. Thomas, dum ait, omnes peccasse in Adam, tantum intelligat, contraxisse qualecumque debitum peccandi; ut eum explicat insignis Dominicanus Johannes à S. Thoma tom. 1. in 1. p. disp. 2. proemiali de approbatione doctrine S. Thomæ. a. 2. ubi pro sua opinione citat plures: imo Angelicus scribitur, è celo apparens se ipsum ita explicat Episcopo Patavino, de quo vide num. 316.

Adde, quod verba S. Thomæ in rigore acceptari non possint; nam 1. 2. q. 81. a. 3. in corp. vult, secundum fidem Catholicam firmiter tenendum, quod ibi docet de peccantibus in Adamo. Rursus in 4. dist. 43. q. 1. a. 4. questione, 1. ad 3. ait esse erroneous dicere, scilicet oppositum ei, quod ibi habet de originali peccato. Unde, si verè, & propriè afferret, neminem præter Christum, adeoque neque B. Virginem, peccato originali stricte sumpto caruisse, planè inferret censorum severissimam sententia pia, cui tot Pontifices summè favent, una cum Tridentino, ut patet ex dictis. Quare malim, S. Doctoris verba aliquanto minus propriè accipere, quam ei opinionem, sententiæ tam pia contrariam, attribuire. Quodsi tamen omnino immobiliter contendas, Doctorem Angelicum nobis esse oppositum, dicam cum S. Ludovico Bertrando ex Ordine S. Dominicæ apud Gormaz, de incarnati. n. 851. etiam Angelicum cum aliis Patribus, si modo viveret, & scriberet, aliter, & id, quod nos dicimus, sensurum, & scripturum.

328. Ob. 3. SS. Patres dicunt, neminem pati mortem, nisi, vel pro suo peccato, vel pro alieno, pro quo satisfaciat: sed B. Virgo est mortua, & non pro alieno: ergo pro suo peccato. Confirm. S. Pius V. sustulit olim Officium proprium Conceptionis; quia in eo dicebatur B. Virgo immaculata, & præservata: ergo. Resp. neg. ait: em neq. quod multi Patres hoc dicant, & item intelligendo peccatum strictè dicunt; nam utique pro nostra sententiæ sunt multi SS. Patres: alii autem ut plurimum non adeò examinârunt hoc privilegium B. Virginis.

Si autem quaras, cur igitur B. Virgo passibilis fuerit, imo mortua, si peccatum non contraxit? Resp. Mors per se fuisset naturalis homini, etiam non peccanti; alias enim non fuisset, cur DEUS statuisset in medio paradyli lignum vitæ, quod vitam semper conservaret: nec etiam fuisset ratio damnandi propositionem 78. Baij. Immortalitas primi hominis non erat gratiæ beneficium, sed naturalis conditio: adeoque mors non fuit necessariò pena: fuisset ea tamen impedita in statu justitiæ originalis: alio modis

An. B. V. peccat. origin. contraxerit, vel saltem habuerit debitum illud contrahendi. 81
modo non debuit impediri in B. Virgine: sed, si non est impedita in Christo, ob redemptio-
nem nostram, ita neque fuit impedita in Beatissi-
ma Virgine, ob alias rationes.

Unde, quando Concilia, & Patres, viden-
tur negare, mortem fuisse homini naturalem,
vel ex necessitate naturae secutam, tantum lo-
quuntur de necessitate, etiam stante gratia ori-
ginali, & solùm negant, quod mors tunc non fu-
set impedienda. Addit. mortem in Virgine non fu-
se peccatum, nec indecentiam ullam attulisse, sed
potius fuisse occasionem meriti majoris, serviisse
etiam ad maiorem similitudinem cum Christo.
Addit. quidam recentior, B. Virginem mortuam
fuisse, ne putaretur ab hereticis Dea. Neque
ex morte potest inferri admissum peccatum; cum
enim, etiam eo remisso, maneat mors, non ha-
ber cum peccato necessariam connexionem. Ad
confirm. neg. conseq. S. Pius V. id non fecit ideo,
quod falsi aliquid in eo Officio contineretur: sed
quia voluit omnia revocare ad antiquum mo-
rem. Postiores autem Pontifices, maximè
Paulus V. & Alexander VII. plurima in favorem
immaculata Conceptionis statuerunt, & Officium
eius horis Canonicis inseruerunt.

329. Ob. 4. contra 2. conclus. Si Adam
non peccasset, Christus Matrem non habuisset:
ergo B. Virgo non fuit intenta ante Adamum:
prob. antec. tunc Christus non venisset infans,
sed ut homo perfectus, qualis fuit Adam: ergo.
Confir. B. Virgo juxta nos fuit exempta à lege,
sui pacto cum Adamo; sed nemo eximitur à
lege, nisi prius ei fuerit subjectus: ergo B. Vir-
go fuit pacto subjecta, vel ei inclusa, adeoque
non fuit intenta ante Adamum, & pactum cum
ipso initum. Resp. 1. Si etiam B. Virgo ante
Adamum non fuisset intenta, tamen potuisset non
fuisse in pacto inclusa, ut patet ex systemate
eorum, qui volunt, Christum non fuisse ven-
tum, si Adam non peccasset: itemque ex de-
creto priori, in systemate etiam eorum, juxta
quos Christus venisset, etiam Adamo non peccante.

Responderi quoque potest 2. neg. antec. ad
prob. neg. antec. quod etiam Suarez negat tom.
2. in 3. partem disp. 1. sec. 3. potuisset enim DE-
US fieri homo immortalis, non in statu gloriæ,
sed in eo, quo alii tunc homines nascerentur;
decere enim potuit, Christum esse viatorem cum
conditione corporis, statui hominum accom-
modata, ut illis mereretur, & suo exemplo viam
ad beatitudinem demonstraret. Ad confirm.
dist. mi. nemo eximitur à lege, nisi sit subje-
ctus, saltem conditionatus. conc. mi. absolutè
subjectus neg. mi. & conseq. Fuit autem B.
Virgo conditionata saltem legi subjecta, vel pa-
cto inclusa, quatenus in hoc inclusa fuisset, nisi
ex meritis Christi exempta fuisset.

330. Ob. 5. Si B. Virgo fuit decreta, vel
intenta ante Adamum, venisset ipsa, etiamsi A-
damus non futurus fuisset: imò nec mundus:
hoc est incredibile: ergo. Confirm. Ista in-
tentio B. Virginis, & ejus exemptio, non habet
fundamentum in Scripturis: ergo gratis assertur.
Resp. neg. ma. saltem quoad id, quod ve-
nisset B. Virgo, etiamsi mundus non fuisset
conditus: & querò ab adversariis, si Adamus
juxta ipsos fuit prius decretus, an venisset, eti-
amsi nullus aliis homo secuturus fuisset? Scili-
cet, saltem in hac providentia, non videtur DE-
US voluisse Christum, vel B. Virginem, vel Ada-

mum solum, sed istos primò, & alios propter
ipsos producere, qui ideo posterioribus decreti
formalitatibus sunt intenti. Sic etiam rex inten-
ditur primò, non tamen intenditur, ut sit ipse
solus, seu, etiam nullus existat subditus. Ad
confirm. neg. antec. Exemptionem B. Virginis
sufficienter ex Scripturis ostendimus in probatio-
nibus, & figura in Eschere præcedens sat bene
eam adstruit. Quod spectat ad intentionem B.
Virginis ante Adamum, quamvis ea à nobis po-
sitivè non adstratur, tamen à suis auctoribus
valde bene probatur ex Prov. 8. v. 22. Dominus
possedit me in initio viarum suarum, antequam
quidquam faceret à principio. Ab aeterno ordina-
ta sum, & ex antiquis, antequam terra ficeret. item
ex Ecclesiastici 24. v. 14. Ab initio, & ante secula cre-
ata sum. Quæ verba, licet primariò intelligi de-
beant de Christo, tamen etiam ab Ecclesia attri-
buuntur B. Virginis: cùmque Beatissima Virgo
non fuerit ante secula possessa, creata, ordinata,
in executione, debent ista intelligi de intentio-
ne: atque adeò ipsa in intentione DEI alias
creaturas, etiam Adamum, præcessit.

331. Ob. 6. Si quis accepisset foeminam
in servitutem, cum expresso tamen pacto, ne
proles, ex ea nascitura, sit serva: postea autem
alius candem foeminam ex captivitate redime-
ret, hic quidem esset Redemptor foemina, non
vero proles ejus: sed ita se haberet B. Virgo jux-
tanous; cùm expressè esset excepta à pacto cum
Adamo, & transfusione maculae in illam: ergo
Christus non esset ejus Redemptor, quod dici
non potest ex n. 307. Resp. dist. ma. si talis non
prius etiam dedisset pretium, pro hoc ipso, ut pro-
les non sit serva. conc. mai. si pro hoc ipso eti-
am dedisset pretium neg. ma. (tunc enim esset
Redemptor præservativus proles) & dist. sic min.
neg. conseq. nam Christus pro hac ipsa exem-
ptione Matris suæ pretium dedit. Nec dicas,
Christum pro solis in Adamo lapsis dedisse preti-
um, juxta illud Matb. 9. v. 12. Non est opus va-
lentibus medicus, sed male habentibus; nam hoc
intelligi debet de medico reparativo, non vero
de præservativo, qui utique sàpe etiam valenti-
bus necessarius est, ad valetudinem conservandam.

332. Ob. 7. Si B. Virgo fuit ex meritis
Christi exempta à pacto, tunc, si Christus pro ea
non obtulisset sua merita, fuisset ipse auctor
originalis peccati in ea: sed hoc est absurdum:
ergo. Resp. neg. ma. tam parvum enim Chri-
stus tunc fuisset auctor peccati in Matre, quām
parvum est auctor in nobis, quos non exemit;
quia tunc tantum non impeditiviter peccatum:
causa autem fuisset Adamus, & voluntas B. Vir-
ginis alligata voluntati Adami. Ex hac occasio-
ne nota, quod, quando dicitur DEUS iniisse pa-
ctum cum Adamo, de transfundenda justitia,
vel macula originali, non eodem modo intelli-
genda sit hæc propositio, de justitia, vel gratia,
& de macula, seu peccato; nam illam DEUS posi-
tè transfigisset, & in hominibus produxisset:
Non ita maculam, quam non positivè, sed tan-
tum negativè, & analogicè transfudit, hoc est,
non impeditivit.

333. Ob. 8. Si Beatissima Virgo non fuit
inclusa in pacto cum Adamo, tunc neque ha-
buisset gratiam originalem per Adamum: hoc
autem dici non potest: ergo. Respondent 1.
aliqui, negando minorem cum gravissimis, ut
ajunt, auctoribus, dicuntque, quod, et si B. Vir-

go gratiam non habuisset dependenter ab Adamo, sufficienter illam habitura fuisset aliâ viâ ex meritis Christi, scilicet ratione electionis in Matrem Divinam. Et sane, cùm Beatissima Virgo incomparabiliter plus gratia esset receptura, quâd Adam, in d., cùm futura esset hujus, & omnium Sanctorum Regina, difficile videtur, quod quoad primam gratiam debuerit ab illo dependere.

Resp. 2. in forma dist. ma. B. Virgo non habuisset gratiam originalem per Adamum, vi præsentis decreti, & in hac providentia, conc. mai. vi alterius decreti, & in alia providentia: subdist. si probetur, quod B. Virgo eam gratiam necessariò debuisset habere per Adamum. neg. ma. si id non probetur, ut difficulter probabitur. conc. ma. & dist. proportionaliter min. neg. conseq. Decretum, quod nunc datur, cùm jam supposuerit scientiam medium de lapsu Adami, non decrevit gratiam derivandam ab Adamo in illum hominem, quamvis DEUS, si prævidisset Adamum non lapsurum, per aliud decretum gratiam ab Adamo in posteros derivandam decrevisset: & si in eo casu etiam B. Virgo debuisset recipere primam gratiam dependenter ab Adamo, tunc etiam ejus voluntas ipsius voluntati probabilius alliganda fuisset: ex quo tamen non sequitur, eam etiam modo alligatam fuisse. Et potuisset utique DEUS velle eam alligare in circumstantiis favorabilibus, non autem in odiosis, seu noxiis; sicut rex potest subditum aliquem velle frui favoribus communibus, non vero premi oneribus communibus.

334. Ob. 9. Si B. Virgo non fuit inclusa in pacto cum Adamo, non potest explicari, quid factum fuisset, si DEUS in primo instanti conceptionis, seu animationis, gratiam illi non infudisset: sed hoc debet explicari: ergo, prob. ma. non potest explicari, an tunc habuisset privationem gratiae, an tantum puram ejus negationem: ergo, prob. ant. si dicatur primum, tunc habuisset peccatum originale, saltem juxta multos auctores, juxta quos id peccatum stat in privatione gratiae: ergo antecedenter jam habuit debitum proximum; quia fuit obnoxia huic privationi gratiae: si autem dicatur secundum, tunc B. Virgo relicta fuisset in statu pure naturae, quod dici non potest in hac providentia, in qua omnes homines sunt elevati ad statum gratiae: ergo ista exceptio à pacto defendi non potest. Confirm. Si B. Virgo fuit exempta à pacto, tunc, etiamsi gratia ei data non fuisset, tamen non contraxisset peccatum originale: ergo gratia collata non fuit præservativa ab illo peccato: ergo non est ex meritis Christi ab eo peccato præservata, consequenter neque redempta.

335. Resp. neg. suppositum ma. cùm enim DEUS in hac providentia omnem hominem elevaverit ad statum gratiae, adeoque negotio gratiae sit in homine privatio: cùm insuper à Christo per merita sua, impetrata fuerit Ma. excepit à pacto, non qualiscunque, sed conjuncta cum infusione gratiae, & quæ exceptio tenderet in hunc finem, ut B. Virgo remotior esset à carentia gratiae, seu à debito proximo eâ carendi, non potuit DEUS in hac providentia gratiam B. Virgini non infundere; alias enim eo ipso Christi merita non acceptasset. Si autem quereras, quid in alia providentia factum fuisset, in qua homo mansisset in statu pure naturae, de-

bes prius determinare, an in illa etiam Christus venisset, & quid tunc pro Matre petrasset, vel non: quibus positis, non erit valde difficile, etiam hoc determinare. Interim in ordine ad hanc quæstionem non sumus valde solliciti de alia providentia, præsertim tali, in qua non detur elevatio naturæ ad statum gratiae.

Ad confirm. neg. antec. vel ejus suppositum; quia, si B. Virgini non fuisset collata gratia, etiam non fuisset exempta à pacto; Christus enim utrumque indivisim à Patre petiit, ac impetravit, & DEUS etiam utrumque indivisim decrevit: hæc quoque gratia B. Virgini, ex meritis Christi collata, fuit formaliter ejusdem Dei pars præservativa à privatione gratiae: quæ privatio (ersi in ipsa non stet ratio peccati originis, ut diximus) tamen est effectus hujus, & macula quædam animæ, quæ etiam debuit removeri à B. Virgine, & formaliter removetur per ipsam gratiae collationem. Neque dicas, juxta nos B. Virginem liberatam fuisse à peccato, & ejus contrahendi debito, per gratiam purè extrinsecam, scilicet per benevolum decretum DEI; nam, licet formaliter per hoc decretum exempta fuerit, seu liberata à pacto, tamen simul vi ejusdem decreti, gratia ipsi collata est, & impedita privatio: non minitus, ac quando alii hominibus remittitur peccatum per infinitum gratiae: & ut gratia in aliis hominibus est forma justificativa, & delictiva peccati, ita quoque in B. Virgine est forma justificativa, & præservativa à peccato: de qua re vide dicta n. 292,

336. Ob. ultimò. Ex nostris principiis queretur, quod B. Virgo neque contraxisset debitum remotum peccandi: hoc autem est nimis: ergo, prob. ma. potest enim juxta nostrum modum arguendi dici, quod non deceat Matrem DEI ulla, etiam tantum remota necessitas, seu debitum peccandi in Adamo: ergo. Confirm. 1. B. Virgo fuit miraculosè genita, ex sterilibus parentibus: ergo non descendit via naturali ex Adamo: ergo non contraxit illud debitum. Confirm. 2. Si ideo contraxit debitum remotum; quia, si non fuisset electa in Matrem DEI, fuisset inclusa in pacto, tunc etiam Christi humanitas contraxit debitum remotum, adeoque etiam DEUS per communicationem idiomatum poterit dici, id debitum contraxisse; quia, si illa humanitas non fuisset assumpta, sed ut alius purus homo, ex Adamo fuisset progenita, etiam in Adamo peccasset: de Christo autem dicere, quod habuerit debitum remotum peccandi, est profus absurdum: ergo. Confirm. 3. Angeli non habuere hoc debitum remotum: ergo nec Angelorum Regina.

337. Resp. Majorem admittit recentior Scientia: sed planè contra torrentem auctorum, nec videtur in ejus sententia posse ostendī, quomodo B. Virgo sit à Christo propriè redempta; si enim nullum habuit periculum, incurriendi maculam, tam parum est redempta per Christum à peccato originali, quâd parum Angeli, qui ab hoc per illum nullo modo redempti sunt: quamvis enim dicatur, eos gratiam à Christo, & per ejus merita accepisse, & sic aliquo modo dicatur Christus Angelorum Redemptor à S. Bernardo serm. 22, in Cantic. non tam potest dici, Christus redemisse Angelos à peccato originali Adami; quia scilicet nullum habuere ejus incurriendi debitum: ergo nec posset di-

et quod B. Virginem ab eo peccato redemerit.

Dicere autem, quod Christus B. Virginem non redemerit ab originali peccato, esset afferere aliquid, omnino contrarium sensui communis fideliū, expresso in Bulla Alexandri VII. citata n. 315, in qua dicitur, sensum fideliū esse, Beatisissimam Virginem fuisse speciali DEI gratia, intuitu meritorum Christi, à macula peccati originalis preservatam, quia etiam in oratione, sub finem Officii parvi immaculata Conceptionis apposita, dicitur: Ex morte filii tui previsa, eam ab omni labore preservasti; unde Suarezio tom. 2. in 3. p. dist. 3. sed. 2. videtur non cariturum errore, si quis affereret, B. Virginem non esse ab originali labe redemptam. Quare neg. ma. ad prob. neg. ant. quia non est ulla moralis indecentia pura creature, quod nascatur viā ordinariā ex parentibus: econtra autem oppositum videtur minorem dignitatem Christi; sic enim non est univeralis redemptor omnium hominum, qualis tam ab omnibus dicitur, & quidem non tantum omnium in sensu accommodo, sed omnium strictè loquendo; sic enim accipiuntur textus Scripturæ, & Patrum, à fidelibus, ut dictum n. 307.

338. Ad 1. confir. neg. conseq. Per viam ordinariam intelligitur, ex duobus parentibus, & ex semine masculino: non autem intelligitur exclusio miraculi; alias etiam S. Joannes Baptista, & S. Franciscus de Paula, & plures alii, qui miraculosè ex sterilibus parentibus nati sunt, debuissent carere peccato originali. Ad 2. confirm. Syllogismus non est in forma; non enim purificatur conditio, ut patet consideranti; si autem purificaretur in minore, hoc est, si diceretur: sed ideo contraxit &c. dist. min. præcideo. neg. min. simil etiam ideo; quia per viam ordinariam fuit genita ex Adamo. conc. min. & neg. conseq. Humanitas Christi autem non fuit ita genita; unde de facto hæc humanitas debitu etiam remotum non habuit. Si autem in alia providentia non fuisset assumpta, & per viam ordinariam generata, potuisset debitum remotum, vel etiam proximum habere.

Ad 3. confirm. Quare non etiam dicitur B. Virgo esse purissimus spiritus, vel naturæ altioris, quam alii homines? in forma neg. conseq. Angeli, utpote purissimi spiritus, non potuerunt ita nasci ab Adamo, & consequenter non potuerunt includi in pacto, quod præcisè posteros Adami spectabat. At vero B. Virgo ita nata est: &, ut communis fidelium sensus habet, ipsa fuit præservata per speciale privilegium ab originali labe: quod ipsum innuit, eam habuisse periculum, saltem remotum, incurriendi illud peccatum.

ARTICULUS VI.

339. Quidam fuerit peccatum primorum parentum.
Resp. Si queritur de actu extero ultimo, fuit comestio pomi, de arbore scientia boni, & mali: & hoc in sensu literali accepitum esse, omnes SS. Patres clamat cum Ecclesia, & communi interpretum Scripturæ consensu; sicut etiam omnes convenient, quod paradisus fuerit verè locus in terra. Et hinc SS.

Patres graviter invehuntur in Origenem, qui voluit, ista omnia tantum metaphorice intelligi, de qua re videatur Bellarm. tom. 4. controv. 1. l. unico de gratia primi hominis c. 10.

Qualis autem fuerit arbor illa, controvertitur. A DEO vocata fuit arbor scientia boni, & mali, occasione eventus futuri, vel prævisi, ut censem Tostatus, Rupertus, Pererius; quia scilicet dæmon erat prævisus, promissurus Evæ scientiam boni, & mali, ex illius fructu comeſtione. Reipsa autem fuit, vel juxta Theodoretum, & alios, arbor fucus; quia statim post comeſtionem fructus prohibiti subditur Gen. 3. v. 7. Confuerunt folia ficus, & fecerunt sibi perizomata: vel juxta alios arbor malus, juxta illud Canticorum 8. v. 5. Sub arbore malo suscitavi te: ad quem tamen textum responder Cornelius, & verè, quod malus sit nomen genericum, quodque omnes fructus, habentes tenuem corticem, veniant nomine malorum, adeoque etiam fucus. vide Cornel. in Gen. 2. v. 9. ad verba. Lignumque scientia boni, & mali.

340. Sed non est hoc, quod hic possit petiū; nam queritur potius, quinam fuerit motus primus malus in protoparentibus; cùm plures concurrent (quanvis teste Oviedo: in 1. 2. tr. 6. controv. 9. punt. 9. num. 72. una tantum intemperantia malitia in parvulos sit transfusa) & Cornelius in Gen. 3. v. 6. Qui commedit: octo recenset, ex quibus modò investigatur, quis fuerit primus. Existimo, hunc motum probabilius tuisse motum, seu peccatum superbie. ita SS. Patres plurimi, atque etiam S. Thomas 2. 2. q. 163. a. 1. & communis Doctorum. Probatur autem cum S. Thoma, ex illo. Ecclesiastici 10. v. 15. Initium omnis peccati est superbia: quem textum, licet fors possit exponi de peccato Luciferi, tamen Angelicus, & alii etiam exponunt de primo peccato hominis, quod potest dici primum, seu initium peccati humani; nam Apostolus ad Rom. 5. v. 12. ait: Per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit: hoc est, peccatum humanum; nam Angelicum prius intravit per Luciferum.

341. Accedit, quod DEUS postea irriserit Adamum, eoquod aliquo modo voluerit esse sicut DEUS, dicens: Genes. 3. v. 22. Ecce Adamus quasi unus ex nobis factus est, sciens bonum, & malum. Insuper ad hanc superbiam parentes primos incinavit serpens Genes. 3. v. 5. Eritis sicut Dii, scientes bonum, & malum. Accedit, quod appetitus concupisibilis, seu inferior, tunc effet perfectè subditus rationi, nec rebellare poterat, antequam superior DEO rebellasset; unde non per hunc appetitum inferiorem primum peccarunt Adam & Eva. Sed neque etiam primum peccatum potuit esse infidelitas; nam in eo statu justitiae originalis, non cadebat in primos parentes error; quare primum peccatum fuit elatio animi.

At, postquam præcessit motus superbie, successit infidelitas; nam, quod protoparentes fidem perdidérint, constans est sententia SS. Patrum. Quidam tamen afferunt, Evam non putasse, quod DEUS ipsi mentitus fuerit, sed potius, quod ipsa illius verba non rite intellexerit; adeoque eam non credidisse, quod DEUS sibi prohibuerit esum pomi: cui opinioni videtur favere textus hebreus, ex quo loco dictorum ser-

penitus: *Cur precepit vobis DEUS?* Gen. 3. v. 1. posset poni: *Eftne verum, quod vobis preceperebit DEUS?* Tandem accessit aperta inobedientia, & comedio vetiti pomi: & sic, ut habetur ad Rom. 5. v. 19. *Per inobedientiam unius hominis peccatores constituti sunt multi.* vide Bellarminus tom. 4. controv. 2. de amissione gratiae l. 3. c. 4.

342. Quaritur 2. An peccatum originale potuisse esse veniale. Respondeatur communiter, cum S. Thoma 1. 2. q. 89. a. 3. quod non; eoquod in statu originalis justitiae locum non habuisset peccatum veniale. Ratio est; quia in eo statu felici non habuisset locum dolor, aut morticitia, timor, aut pena; ait enim S. Augustinus, l. 14. de Civit. DEI c. 10. absurdissimum esse, haec ponere in eo statu felicissimo: & tamen ista debuissent sequi in eo statu, si datum fuisset peccatum veniale; quia hoc statum innocentiae non sustulisset. Hinc non potuit Adam e. g. verbum tantum otiosum loqui cum plena deliberatione (sempliaca enim, & imperfecta libertas, tunc non habuisset locum) sed vel debuit nullum peccatum committere, vel mortale: quod, cum statum innocentiae sustulerit, illis miseriis locum fecit. Unde peccatum Adami absque dubio fuit mortale; quamvis enim materia, in se nude spectata, fuerit levis, scilicet comedio unius tantum pomi, tamen, quia finis hujus praecepti fuit gravissimus, scilicet, vel transclusio justitiae originalis, vel ejus privatio, etiam ipsa transgressio gravis, & mortalis fuit.

343. Quaritur 3. Qualis serpens fuerit, qui Eavam seduxit. Resp. De hoc agit Bellarminus tom. 4. controv. 2. de amissione gratiae l. 3. c. 3. Et suere olim haeretici, dicti Opibitæ, id est, serpentarii, qui existimabant, illum serpentem fuisse sapientiam DEI, quæ contraria fuerit creatori, atque in odium huius, hominibus aperuerit oculos, ad videndum bonum, & malum; hinc istum serpentem coluerunt, eloque panem obtulerunt, teste S. Epiphanius heresi 37. Manichæus teste S. Augustino l. de heresibus, heresi 46. dixit, eum serpentem fuisse Christum. Origenes, qui, ut dictum n. 339. omnia volebat explicare allegoricè, intellexit per serpentem deletionem, per Eavam sensum, per Adamum rationem. Alii, teste Procopio, putabant, demonem assumpisse serpentem tantum phantasticum, sicut quandoque assunxit phantasticum corpus humanum.

Sed dicendum est, fuisse verum, & naturalem serpentem, quem invaserit dæmon, & per quem fuit locutus, certe poena, quæ Gen. 3. v. 14. serpentis infliguntur, non delectationi, nec sapientiae DEI convenienti, nempe, super peccatus gradi, terram comedere, inimicities habere cum hominibus &c. DEUS autem punivit serpentem, tanquam organum dæmonis, in quantum puniri potest creatura non libera, hoc est, malis eum afficit: de qua poena videantur Cornelius in bunc locum & Bellarminus tom. 4. controv. 2. de amissione gratiae l. 3. c. 3. & 11. ubi iste putat, quod serpens prius posteriore tantum parte repserit, antea rectus incescerit, in penam autem nunc toto corpore repat: insuper ait, quod, cum ante peccatum non fuerit animal homini noxiun, eidem etiam non fuerit horrore, & execrationi, sicut nunc est, quando occi-

dit homines, & ab hominibus occiditur: adeo que nunc sint inimicitæ inter ipsum, ac hominem, quæ prius non erant.

344. Pererius tamen in Gen. l. 6. disp. 1. q. 4. putat, serpenti reptionem jam prius naturalem fuisse: sed, cum ante peccatum non faceret eum horridum, & execrabilem, postea eum talem reddidisse, ac sub hac ratione poenam fuisse: sicut scilicet mors homini naturalis est, & tamen modò est poena; nam, cum in statu justitiae originalis mors, ex speciali DEI favore, impedita fuisse, modò autem specialis ille favor in poenam peccati subtrahens, & ea impeditio sublata sit, merito mors nunc dicitur poena. Putat autem hic author eadem quidem disputat: sed priore quest. nempe 2. serpentem, quem demon invaserit, fuisse illum, qui dicitur Scytale, de quo ait Solinus, eum esse ita pulchrum, ac squammis tam fulgentibus, ut quasi miraculo sui capiat aspicientes. Cornelius autem in c. 3. Gen. v. 1. ait, Scytalem esse stupida naturæ, cum tamen serpens decipiens Eavam fuerit callidior cunctis animalibus. Gen. 3. v. 1. Quod autem Eva non timerit loquentem serpentem, recte ait Cornelius loc. modò cit. inde ortum, quod necum peccatrix privilegio justitiae originalis timore exempta fuerit.

Pererius ead. disp. q. 3. in fine ait, Eavam non fuisse ita repletam sapientiæ, sicut Adamus fuit, sed habuisse plurium rerum ignorantiam negativam, quarum noritia ad ejus statum non pertinebat (quanquam in eo statu non habuerit ignorantiam positivam) adeoque nescisse, alia animalia loqui non posse: quamvis neque firmiter crediderit, animalia loqui posse, aut etiam serpentem vera dicere; nam talis firmus alienus fuisset positivum malum: motam autem fuisse splendidis serpentis promissis, ad eum audiendum, vel utcunque ei credendum assensu dubio, & suspenso. Alii autem putant, eam quidem agnoscisse, spiritum per serpentem loqui, sed aliquo modo putasse, bonum, & suis commodis studentem. Quod autem dæmon non aliud animal invaserit, ait S. Aug. l. 11. in Genes. ad lit. c. 3. inde fuisse, quod DEUS id illi non permisit. Addit Magister Sententiarum l. 2. diff. 21. §. sed quia, DEUM non voluisse fraudem nimis occultam, & hinc non permisisse demonem ingredi e. g. columbam, sed tantum animal tortuolum, & astutum. Plura Pererius disp. cit. q. 5. videri etiam meretur Cornelius à Lape in Gen. c. 3. v. 1.

345. Quaritur 4. Quænam fuerint poena peccati originalis in hac vita. Resp. Recensentur à Scholasticis quatuor vulnera naturæ, ignorantia, malitia, concupiscentia, infirmitas: quæ Bellarminus tom. 4. controv. 2. l. 6. de amiss. gratiae c. 8. & sequent. fuisse prosequitur, auge ait, in intellectu dari positivam ignorantiam plurium rerum, præsertim in infantibus: in quibusdam hominibus etiam satuitatem: dari ignorantiam finis ultimi, saltem talem, ut non cognoscatur, sine admixtione falsi: item ignorantiam mediiorum, quin & propriæ naturæ: accedere difficultatem discendi &c. In voluntate, idem Bellarminus ait, dari amorem inordinatum sui ipsius, ac difficultatem resistendi vitiis: dari negligentiam circa necessaria ad beatam vitam: & contra immoderatam solitudinem circa tempora;

ralia: item perversitatem voluntatis, difficulter se convertentis ad DEUM, & faciliter ad creata: inconstantiam, instabilitatem, fastidium proprii status, difficultatem vitandi sine gratia peccata mortalia.

346. In parte inferiori animæ, seu sensitiva, recensentur ab eodem illusio somniorum, phantasia turbata, & inobedientia, ira rationem pravertens, concupiscentia vehemens &c. In corpore, juxta eundem patimur morbos, defectus sensuum, difficultatem medendi, media incertitia, & summè dolorosa, famem, sitim, & reliqua vita incommoda, brevitatem vite, timorem mortis, & tandem mortem ipsam. Accedunt extinseca: scilicet, nascimur filii iræ: dæmon habet in nos magnam potestatem, quandoque enim invadit corpora: item calamitates ferendæ sunt nobis ab omnibus quatuor elementis: animalia irrationalia non amplius nobis obediunt: homines etiam ipsisib[us] invicem sunt lupi &c,

347. Quæritur 5. Quam poenam patiantur parvuli mortui in originali peccato. Resp. In primis de fide certum est, eos non posse introire in cœlum, juxta illud *Joan. 3. v. 5.* *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non potest introire in regnum DEI.* Neque etiam extra cœlum visionem DEI beatificam habebunt; sed hac aeternam privati existent; unde revera damnati dici possunt, scilicet patientes aeternam poenam damni. Quamvis autem aliqui ex SS. Patribus videantur voluisse, eos aeternam poenam sensus, etiam ignis perpetui, licet mihi, quam damnati ob actualia peccata, passuros, tamen jam est communis post SS. Thomam ac Bonaventuram, eos ignem non pati.

Quod etiam tradidere ex antiquioribus Patribus SS. Gregorius Nazianzenus, & Ambrosius. Sed & S. Augustinus, qui eos igni adjudicasse videri posset scribi. *14. de verb. Apostoli c. 3.* tamen id absolute non videtur facere, sed ea de re dubitare; nam alibi fatetur, se id nescire: ita enim habet epistola 28. ad Hieronymum post medium: *Cum ad penas ventum est parvulum, magnis, mibi crede, coarctor angustiis, nec, quid respondeam, prorsus inventio.* Quod suum dubium ibi fusissime prosequitur, & solutionem ejus a S. Hieronymo flagitat. Quamvis autem dicat, illos damnari, non eo ipso dicit, damnari ad poenam sensus, vel ignis; nam sufficienter damnati sunt, si aeternam poenam damni ferant: certè Scholastici communissime iudicant, poenam ignis destinatam esse tantum peccatis actualibus. Et sane, cum fides aliud dicere non cogat, durum esset, affirmare, quemquam propter peccatum originale, moraliter tantum a se nondum existente commisum, nec à sua voluntate propria evitabile, aeterno igne cruciari.

348. An autem praeter poenam damni parvuli sient aliqualem poenam sensus, e.g. ex obscuritate loci, vel ex tristitia de amissione cœli, vel alia de causa, certi absolute nihil habemus. Beatitudinem perfectam etiam tantum naturalem, eis tribuere, videtur nimium; cum haec non videatur convenire damnatis, quales revera sunt parvuli isti. Joseph. Requesenius in additione ad questiones selectas S. Thome disp. 1. de statu parvulorum, quidem omnem, dolorem, & tristitiam, ab his parvulis removere, attamen n. 54. negat, eos beatos esse posse, ex

eo, quod sint peccatores, & habeant in semiseriam peccati, ac positivam indignitatem ad receptionem donorum supernaturalium. Docet etiam hic author n. 14. eos carituros, non bonis naturalibus, sed tantum gratuitis, adeoque carituros poenam omni sensus; alias carerent bono naturali; quia dolor unque repugnat alicui bono naturali. Addi potest, eos non habituros tam perfectam cognitionem abstractivam DEI, quam requiratur ad beatitudinem naturalem, de qua à n. 29. de beatit.

349. Requesenius videtur consentire S. Thomas, qui in 2. dist. 33. q. 2. a. 1. docet, parvulos nullam poenam sensus pati: & objiciens sibi S. Augustinum, qui ait, eos parvulos puniendos aeterno supplicio, ait ad 1. per supplicium intelligi *poenam damni*, inquit in Scripturis per ignem frequenter quamlibet poenam significari iterum. Dein art. 2. ait, pueros non passuros ullum dolorem: quod idem docent Suarez, Oviedo, Rhodes, & alii. Suarez insuper in 1. 2. tr. 5. de peccatis disp. 9. sec. 6. n. 4. ait, probabile esse, pueros hos non adfuturos in die judicij, vel, si adsint, non omnia comprehensuros: de suo autem premio, vel poena nihil intellecturos. Idem Eximius in 3. part. tom. 2. disp. 57. sec. 6. §. *Ad 2. dam confirm.* ait, quod parvuli illi quidem sint probabilius venturi ad judicium universale, tamen ex sua privatione aeternæ gloria &c. non sint contristandi: quod autem non tristentur, proventur partim ex speciali providentia Divina, partim ex prudentia, & rectitudine voluntatum parvulorum.

Bellarminus econtra tom. 4. contr. 2. l. 6. de amissione gratiae c. 6. putat, eos sensuros misericordiam aliquem dolorem internum. Sed S. Thomas loco supra cit. negat, dolorem de tanto amissio bono parvum esse posse. Bellarminus quidem putat, eos aliter non posse dici damnatos. Sed ad hoc sufficere videtur poena damni. At quomodo sunt filii iræ Divinæ, si nullā etiam tristitia puniuntur? Resp. Salmeron in 5. ad Rom. disp. 48. iram DEI non esse plenam, respectu peccati originalis parvulorum, ut est respectu actualium peccatorum. Requesenius autem n. 43. ait, iram sufficienter exerceri, excludendo eos à visione sua, ut David 2. Reg. 14. v. 24. eam exercuit excludendo Absalonem. In his omnibus possunt varia probabiliter dici, sed certò pauca affirmari.

350. Quæritur tandem 6. ubi habitaturi sint parvuli post finem mundi. Resp. Ex illis authoribus, qui putant, parvulos tristitiam passuros, quidam afferunt, eos in loco obfuso infra terram mansuros. Sed utique haec esset poena sensus, satis acerba, scilicet esse aeternum in loco obscuro. Verum (reponunt isti authores) inimicis DEI non competit locus tam amoenus, qualis futura est post diem judicij terra. ita Bellarm. tom. 4. contr. 2. l. 6. c. 3. & alii. Qui vero negant, eos passuros tristitiam, statuunt eos in loco ameno, & alii quidem supra terram, ut Salmeron disp. 48. in ep. ad Rom. c. 5. alii vero, qui putant, terram tunc aquis inundandam, statuunt eos infra terram, quae, cum pellucida futura sit, etiam locus eorum talis erit. Sed in his omnibus malo cum Oviedo in 1. 2. tr. 6. contr. 9. punt. 12. n. 96. referre, quid alii sentiant, quam in re obscura firmiter aliquid decidere. Videri meretur hic auctor citato punto 12. per totum.